

สถาบันระหว่างประเทศ
เพื่อการค้าและการพัฒนา

รายงานประจำปี
2553

รายงานประจำปี

2553

สถาบันระหว่างประเทศ
เพื่อการค้าและการพัฒนา

สาร

สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	5
สารรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	6
สารที่ปรึกษาคณะกรรมการ	7
สารประธานกรรมการ	8
สารผู้อำนวยการ	9
ทัศนคติ / มุมมอง ความคาดหวังต่อ ITD ในสายตาของบุคคลสำคัญ	
1. ศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์	12
2. นายเกริกไกร จีระแพทย์	13
3. นายชัยณรงค์ อินทรมีทรัพย์	14
4. ดร.ฉรรพพร ธรณินทร์	15

การบริหารงานของ ITD

ความเป็นมาของ ITD	19
อำนาจหน้าที่ / วิสัยทัศน์ / พันธกิจ	21
โครงสร้างองค์กร	23
คณะกรรมการ ITD และผู้แทน (พ.ศ.2552-2554)	24
กิจกรรมหลัก และยุทธศาสตร์	33
จุดยืนทางยุทธศาสตร์	35
การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift)	37
เปิดใจผู้อำนวยการ: แนวทางการดำเนินงานในอนาคต	41
ข้อมูลรายงานการประเมินผลการปฏิบัติงาน	
ตามคำรับรองการปฏิบัติงานขององค์การมหาชน ประจำปี 2553	44
แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554	47

ผลการดำเนินงาน ประจำปี 2553

งานฝึกอบรม	51
งานวิจัย	70
งานสาธารณเทศและเผยแพร่วิชาการ	82
บทความเรื่อง “เศรษฐกิจสร้างสรรค์...พื้นที่ใกล้แค่เอื้อมของคนไทย”	87
ความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ	95

รายงานการเงิน

99

สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ทรัพยากรมนุษย์ถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญทั้งในฐานะเป้าหมาย และปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ กระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีส่งผลให้โลกปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นและมีพลวัตสูง การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องให้แก่พลเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งพลเมืองเหล่านี้จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดอนาคตทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา หรือ ITD ถือเป็นหนึ่งในที่มีบทบาทสำคัญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย และประเทศกำลังพัฒนาอื่นในภูมิภาคเอเชียอย่างต่อเนื่อง การกิจการเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ทันสมัยจากองค์กรระหว่างประเทศให้แก่หน่วยงานยุทธศาสตร์ทั้งภาครัฐและเอกชนที่สำคัญ อันเป็นการแลกเปลี่ยนและจัดการความรู้สู่ประชาชน เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลของประเทศ

ผมขอแสดงความชื่นชมเจ้าหน้าที่ ITD ทุกท่าน ที่ร่วมกันสนับสนุน และผลักดันภารกิจที่มีความสำคัญยิ่งนี้ ด้วยความอุตสาหะและทุ่มเทตลอดมา ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและคุณงามความดีของท่านทั้งหลาย โปรดเกื้อหนุนให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ สุข ความเจริญ สมบูรณ์ด้วยพลังกาย พลังใจ และพลังปัญญาตลอดไป

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สารรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

วลีที่ว่า “เสริมมูลค่าการค้า สร้างคุณค่าการพัฒนา” สามารถอธิบายภารกิจของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา หรือ ITD ได้อย่างดี ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศในโลกกำลังก้าวสู่ยุคคุณภาพ ความได้เปรียบเชิงปริมาณต่อหน่วยผลผลิตอย่างเดียวจึงไม่สามารถนำพาประเทศสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้นเจตนารมณ์ในการสร้างเสริมความสมดุลระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ของ ITD จึงเป็นเรื่องในอุดมคติที่หลายฝ่ายแสวงหา และมีความท้าทายเพราะไม่่ง่ายที่จะบรรลุผล

การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสุดขีดตลอดหลายปีที่ผ่านมาทำให้เกิดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำ ซึ่งทำให้โลกบิดเบี้ยวมากขึ้นเรื่อยๆ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงของมนุษย์ และสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม ที่ดูจะแปรผกผันกันอย่างเห็นได้ชัด ส่งผลให้การทำงานวิชาการด้านการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบัน ไม่อาจยึดติดกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องสามารถเชื่อมโยงหลักคิดและองค์ความรู้ที่มีกับบริบทอื่นๆ อย่างรอบด้าน ดังนั้นการเชื่อมโยงการทำงานกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามสถานการณ์ปัจจุบัน ความมุ่งมั่น ความเอาใจใส่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ตลอดระยะเวลากว่า 2 ปี ที่ได้มีโอกาสกำกับดูแลการดำเนินงานของ ITD ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานยุทธศาสตร์สำคัญด้านการศึกษา อบรม และค้นคว้าวิจัย เพื่อส่งเสริมการค้า การพัฒนา ดิฉันมีความเชื่อมั่นว่างานของ ITD จะเป็นหนึ่งในพลังสำคัญที่สนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและมั่นคง จึงขอเป็นกำลังใจให้แก่ทุกท่านที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของ ITD ประสบความสำเร็จและเปี่ยมไปด้วยพลังในการขับเคลื่อนภารกิจนี้ต่อไป

นางสาวนริศรา ขวาลตันพิพัทธ์

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

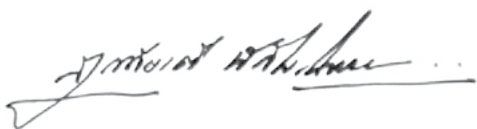
สารที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ในอดีตแนวคิดเรื่องการพัฒนาประเทศมักมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก อย่างไรก็ตามเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามแนวทางทุนนิยมได้ขยายช่องว่างของความเหลื่อมล้ำ เป็นที่มาของวิกฤตทางเศรษฐกิจของโลกหลายครั้ง และไม่อาจนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ซึ่งเห็นได้ชัดจากผลกระทบที่เกิดจากวิกฤตต้มยำกุ้งและแฮมเบอร์เกอร์ ซึ่งส่งผลสะท้อนโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยที่มีลักษณะ Export-led Economy อันอ่อนไหวต่อการเคลื่อนย้ายของทุนระหว่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และกำลังซื้อของประเทศที่นำเข้าสินค้าจากไทย วิกฤตดังกล่าวส่งผลให้ภาคส่วนต่างๆ ชวนเซแทบล้มทั้งยืนกันถ้วนหน้า ดังนั้นแนวคิดเรื่องการพัฒนาประเทศจึงเบนเข็มไปให้ความสำคัญกับการเติบโตอย่างยั่งยืนและการพัฒนาอย่างสมดุลเพื่อสร้างการรองรับผลกระทบที่ดี (Resistance) และความยืดหยุ่นในการฟื้นตัว (Resilience) จากวิกฤตต่างๆ มากขึ้น

เป้าหมายเรื่องการเติบโตอย่างยั่งยืนและการพัฒนาอย่างสมดุลเป็นคำสั้นๆ แต่มีความหมายลึกซึ้งกว้างไกล การบรรลุถึงจึงไม่ง่ายและใช้เวลานาน ดังนั้นเพื่อเตรียมการดังกล่าวจึงต้องพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ 2 ประการ ให้มีความพร้อมในระดับหนึ่งเสียก่อนได้แก่ 1) Physical Infrastructure อาทิ ระบบถนน ไฟฟ้า ประปา และ 2) Social Infrastructure อาทิ การศึกษา การสาธารณสุข และความมั่นคงของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและภายในประเทศขาดความเสถียรอันเกิดจากปัจจัยกระทบที่สลับซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้นอีกทั้งบทบาทที่เด่นชัดของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ การดำเนินการดังกล่าวจึงไม่สามารถดำเนินการเพียงลำพังโดยรัฐ หากแต่ต้องการการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชนและภาคประชาชนด้วย

เป็นที่น่ายินดีว่าปัจจุบัน ITD ได้ดำเนินงานในแนวทาง Public Private Partnership (PPP) มากขึ้น ท่ามกลางบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำเนินนโยบายของรัฐโดยแสวงหาความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วนร่วมกับภาคเอกชนจะทำให้ความสามารถวิเคราะห์และตอบสนองต่อประเด็นปัญหาเป็นไปได้อย่างรอบด้านมากขึ้น ผมเชื่อมั่นว่า ITD จะปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีต่อไป ทั้งในฐานะผู้ให้บริการสาธารณะทางวิชาการแก่ประชาชนไทยและในฐานะ Regional Arm ของที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา หรือ UNCTAD ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมต่อประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่นกับภูมิภาคและโลก

สุดท้ายนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ทุกท่านเคารพนับถือ ได้โปรดดลบันดาลให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ITD ทุกท่านประสบความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจอันสำคัญยิ่งนี้ตลอดไป

ศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

สารปรธานกรรมการ

ปี 2553 นี้ เป็นปีที่สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา หรือ ITD ดำเนินงานมาครบ 8 ปี ถ้านับเทียบอายุคนก็ถือว่า ได้เข้าสู่วัยประถม หรือวัยของการเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเองและปรับตัวเข้าสู่สังคมแล้ว ดังนั้น ในมิติด้านการบริหารองค์กร งานในปีของ ITD จึงเน้นการสำรวจตนเอง และการวางแผนปรับตัวเพื่อเข้าสู่การทำงานในปีต่อๆ ไปอย่างเป็นระบบ มากขึ้น เห็นได้จากการริเริ่มจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการทบทวน วิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อปรับให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วง หลายปีที่ผ่านมาอย่างจริงจัง

การบริหารงานองค์การมหาชน (Public Organization) ซึ่งเป็น หน่วยงานให้บริการสาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรของรัฐ มีความแตกต่าง จากการบริหารหน่วยงานในระบบราชการทั่วไปอย่างชัดเจน ด้วยเป้าหมาย ในการจัดตั้งที่มุ่งประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเมื่อเทียบกับประสิทธิผล ในการดำเนินงานที่สูงกว่าหน่วยงานรัฐประเภทอื่น บุคลากรขององค์การมหาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ITD จึงมีจำนวนไม่มาก หากแต่มีหน้าที่ในความรับผิดชอบ เทียบเคียงได้กับกรมเลยทีเดียว

ในฐานะปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และประธานกรรมการ ผมมี ความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนภารกิจอันทรงคุณค่านี้อย่างเต็ม กำลังความสามารถ เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทย พร้อมกันนี้ขอแสดงความชื่นชมและเป็นกำลังใจให้เจ้าหน้าที่ ITD ทุกท่าน ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ และเป็นกำลังสำคัญสนับสนุนการ ปฏิบัติภารกิจอันสำคัญยิ่งนี้มาโดยตลอด ขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ สุข ความเจริญ และความสำเร็จในการทำงานตลอดไป

นายอภิชาติ จีระวุฒิ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

สารผู้อำนวยความสะดวก

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ITD ได้รับความร่วมมืออย่างต่อเนื่องและดียิ่งจากหน่วยงานเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการดำเนินกิจกรรมวิชาการด้านการค้าระหว่างประเทศเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ดอกผลจากการดำเนินงานของ ITD นำพาประโยชน์ที่กว้างขวางขึ้น ปัจจุบัน ITD จึงได้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) จากเดิมที่มุ่งเน้นการทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศและหน่วยงานของรัฐที่ทำงานเกี่ยวกับการต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ (Public Sector Connectivity) เป็นการเน้นการทำงานร่วมกับองค์กรและหน่วยงานที่ให้บริการสาธารณะ และ/หรือบริการสมาชิก (Private Sector Connectivity) ซึ่งแม้ไม่ได้ทำเรื่องระหว่างประเทศ แต่ก็เห็นได้ชัดว่าต้นตอเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) และการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมนานาชาติเป็นอย่างมาก

ในปี 2553 ITD เข้าไปดำเนินงานร่วมกับภาคพลเมือง (Civilian Movement) ผ่านสื่อชนิดต่างๆ มากขึ้น ด้วยขนาดขององค์กร ITD ที่เล็ก บุคลากรมีจำกัด การเปิดเชื่อมกับภาคพลเมืองแนวกว้างจึงจำเป็นต้องทำผ่านสื่อสาธารณะ จะเห็นได้ว่าการปรากฏตัวของ ITD ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีมากขึ้น ซึ่งทำให้เรารับรู้ได้ถึงผลกระทบหรือรันทนของกลุ่มต่างๆ ทั้งในระดับองค์กร (Organization) ระดับบุคคล (Individual) ระดับชุมชนพื้นที่ (Area-based Community) และชุมชนความสนใจ (Interest-based Community) ที่ตระหนักถึงกระแสความจำเป็นและความสำคัญในการเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เคลื่อนไหวเข้ามาหาเรา

สิ่งที่เป็นจุดท้าทายที่สุดคือ จะปรับภาษาและท่วงท่าการสื่อสารเรื่องที่ซับซ้อนละเอียดอ่อน และบ่อยครั้งเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และกฎหมายระหว่างประเทศ ให้คนหลากหลายกลุ่ม หลายภูมิหลัง สามารถแตะถึงและสัมผัสกับองค์ความรู้เหล่านี้ได้อย่างไร ทั้งนี้ยังเป็นความท้าทายเพิ่มขึ้นหากพูดถึงเรื่องความเข้าใจ เท่าทัน และทั่วถึง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากกว่า มีหน้าซ้ำหลักคิดหลายอย่างที่อยู่มานับ 100 ปี ด้านเศรษฐกิจ การค้า การพัฒนาก็ถูกเขย่าจนสั่นคลอนด้วยคำถามท้าทายใหม่ และการพิสูจน์ที่แสดงให้ประจักษ์ชัดขึ้นว่าหลักคิดแบบเดิมที่นำมาสู่การพัฒนานั้น ไม่เพียงแต่ขาดประสิทธิภาพ แต่ถึงขนาดสร้างความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาในหลายต่อหลายครั้ง

ดังนั้นการทำงานของ ITD จึงต้องเชื่อมกับความรู้และเครือข่ายทั้งในฐานะผู้รับและผู้ส่ง ส่วนการเป็นผู้ผลิตความรู้นั้น เป็นบทบาทที่ต้องอาศัยพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ในห้วงเวลานี้จึงเน้นการเปิดเวทีให้ความรู้และความเห็นจากขอกุมเล็กๆ ที่อาจจะกลายเป็นคำตอบที่ยิ่งใหญ่ให้แก่สาธารณะได้ปรากฏขึ้น มากกว่าการจะหวังเป็นผู้ผูกขาดการคิดและเสนอทางออกเพียงอย่างเดียว

นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์

ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

**ทัศนคติ / มุมมอง
ความคาดหวังต่อ ITD**

ในสายตาของบุคคลสำคัญ

ศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์

กรรมการสถาบันฯ

(12 เมษายน 2548 - 8 กันยายน 2551)

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนาหรือ ITD เป็นองค์การมหาชนที่ตั้งมาไม่นาน (ตั้งปี 2545) แต่ก็มีปฏิบัติการที่มีความสำคัญมากองค์กรหนึ่งภารกิจของ ITD คือการมุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศให้กับบุคลากรของประเทศด้อยพัฒนาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกของเรา แนวคิดในการจัดตั้ง ITD เกิดจากการที่พิจารณาเห็นว่าโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศกำลังมีความสำคัญมากขึ้นทุกที ในขณะที่เดียวกันกระแสโลกาภิวัตน์ได้พัฒนาก้าวหน้าไปทั่วโลกทำให้การเปิดเสรีทางการค้าเป็นไปอย่างกว้างขวางด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายข้อตกลงทางการค้าทั้งที่เป็นพหุภาคีและทวิภาคีกำลังเกิดขึ้นอย่างมากมายในขอบข่ายทั่วโลก ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้จำเป็นที่ประเทศต่างๆ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเจรจาเพื่อทำสัญญาความเข้าใจในกติกาสากลและความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสัญญา และกติกา ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนมากจะมีบุคลากรในด้านนี้ค่อนข้างครบถ้วน แต่ประเทศกำลังพัฒนามักจะขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนี้ การสร้างสถาบันระหว่างประเทศขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากรทางด้านนี้ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมีความจำเป็นเร่งด่วนและเหมาะสมกับสถานการณ์

การที่ประเทศไทยเข้าแบกรับภารกิจนี้หรือช่วงชิงเอาภารกิจนี้มาเป็นของเราได้ ต้องถือว่าเป็นผลสำเร็จที่ดีต่อประเทศไทย ถ้าเราช่วยกันทำให้ดีสถาบันนี้จะก่อเกิดบทบาทต่อภูมิภาคอย่างมีนัยสำคัญและจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในระยะยาวอย่างมาก อีกทั้งเหมาะสมกับระดับขั้นแห่งพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เป็นประเทศที่มีระดับขั้นแห่งการพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างก้าวหน้าในบรรดาประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิก และกำลังจะเปลี่ยนจากการเป็น net capital importing country มาเป็น net capital exporting country

การได้เป็นผู้นำทางความรู้และการได้เป็นผู้สอนผู้นำทางการค้าของมิตรประเทศทั้งหลายถือเป็น Asset ที่มีค่าอย่างมากต่อประเทศไทย

ผมขอขอบคุณผู้บริหาร ITD ทีมงานของ ITD และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ ITD ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตที่ช่วยกันสร้างให้ ITD ก่อเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยและชุมชนระหว่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญซึ่งทำให้เราภาคภูมิใจใน ITD ได้ตลอดเวลา

ศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์

นายเกริกไกร จีระแพทย์

ผู้อำนวยการสถาบันฯ

(16 กันยายน 2548 - 9 กันยายน 2549)

จำได้ว่าเมื่อ พ.ศ. 2548 ในคราวที่เสนอตนให้คัดเลือกเป็นผู้อำนวยการบริหารของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา ผมได้แสดงความคิดเห็นหลายอย่างเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ITD บนพื้นฐานที่ปฏิบัติงาน

หนึ่ง ITD สามารถเป็นเครื่องมือเชิงนโยบายที่สร้างสรรค์ของประเทศไทยในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างประเทศ แนวคิดก็คือหากไทยมีผลประโยชน์ทางการค้าระหว่างประเทศต้องปกป้อง และขยายตัวขยายปีกก็ชอบที่จะสร้างแนวคิด ความเข้าใจ ปรัชญาการค้าภายใต้กติกาที่เป็นธรรม เป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สุดท้ายหรือเป้าหมายสูงสุดของผลประโยชน์แห่งชาติ

อย่างน้อยการสร้างสมรรถนะความรู้ความเข้าใจในกติกาการค้าโลกและแนวคิดต่างๆ ในการพัฒนามีสามารถทำให้เพื่อนบ้าน, ประเทศคู่ค้า คนต่างวัฒนธรรมต่างภาษาเข้าใจประโยชน์และภัยคุกคามของการค้าเสรีได้ จะได้จัดการกับตนเองได้อย่างถูกต้อง และพัฒนาให้อยู่กับกระบวนการโลกาภิวัตน์อย่างรู้เท่าทันต่อไปจะทะเลาะกันก็ทะเลาะอย่างปรชาญ

สอง ในฐานะที่อาศัยการส่งออกเป็นปัจจัยผลักดันการพัฒนาตลอดห้าทศวรรษที่ผ่านมา และผู้มีส่วนได้เสียจากการนี้มาก “การนำโลกภายนอก” คือวิวัฒนาการ กฎเกณฑ์ เล่ห์เหลี่ยมของกระบวนการการค้า การพัฒนาระหว่างประเทศ มาสู่ “ความเข้าใจภายใน” ให้แก่ เกษตรกร, พ่อค้า, นักธุรกิจ, ผู้ประกอบการ, ประชาชน, เยาวชน น่าจะเป็นสิ่งที่พึงส่งเสริม เพื่อยับสู่การต่อสู้ในระดับในอนุภูมิภาค, ภูมิภาค และสากลมากขึ้น

เราจะอยู่กับโชคชะตาอย่างเดียวไม่ได้

สาม บทบาทการให้ความรู้และความเข้าใจเตรียมความพร้อม เป็น “มาลัยแห่งมิตรภาพ” และ “ความจริงใจ” สูงสุดเหมือนครูและสงฆ์ ที่สอนผู้คนในอดีต เป็น “ผู้ให้” มากกว่า “ผู้แสวงหา” เมื่อเกิดความเคารพเชื่อใจ ความสัมพันธ์อย่างอื่นก็ถูกแผ้วทางสู่ความสะดวกขึ้น

หาก ITD ทำหน้าที่ได้ดี องค์กรอื่นในด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ระหว่างประเทศ การพัฒนาการค้าและการพัฒนามีจะพบความราบรื่นยิ่งขึ้น

โกได้พลอย ลิงได้แก้ว ควรอยู่แต่ในคำพังเพยเท่านั้น

ITD ไม่ใช่คำตอบสุดท้าย แต่เป็นส่วนหนึ่งใน jigsaw ที่จะทำให้ภาพวาดฝันทางเศรษฐกิจ การเมือง และการพัฒนาสมบูรณ์ขึ้น สมฤทธิ์ผลดีขึ้น

ผู้ก่อกำเนิด ITD จากการประชุม UNCTAD X ที่กรุงเทพฯ เมื่อต้นศตวรรษนี้ มีความคิดที่ยาวไกล

คนที่มึลมหายใจต่อๆมา หากไม่มีความคิดริเริ่มหล่อเหลาทัดเทียม ควรจะมีสายตาที่เห็นความดงามและประโยชน์แห่งองค์กรนี้ และผลักดันในทางที่สมควรให้ทำหน้าที่อันมีคุณค่าต่อไป

รวมทั้ง การจัดรูปองค์กรให้ผนึกองค์กรคล้ายคลึงให้มีพลังความเข้มแข็งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป โปรดอย่าได้มองเพียงอาณาจักรและอธิปไตยแห่งองค์กรของตนเป็นหลัก

โลกหมุนไป คนต้องหมุนทัน

นายเกริกไกร จีระแพทย์

นายชัยณรงค์ อินทรมิทรัพย์

กรรมการสถาบันฯ

(12 เมษายน 2548 - 8 กันยายน 2551)

การเจรจาต่อรองระหว่างประเทศเป็นภารกิจหลักของสังคมที่มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ความสุข ความทุกข์ ความสูญเสีย ฯลฯ ของมนุษยชาติเป็นผลพวงของการเจรจาต่อรอง

ITD มีพันธกิจสำคัญในการสนับสนุนให้การเจรจาต่อรองทางการค้า การลงทุน ฯลฯ เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมและนำไปสู่ผลประโยชน์ที่เป็นธรรม โดยเฉพาะบรรดาประเทศที่กำลังพัฒนาในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก

ในฐานะองค์การมหาชน ITD ได้แสดงให้เห็นประจักษ์ว่ารูปแบบบริการจัดการใหม่มีประสิทธิภาพ รองรับเจตนารมณ์ของสำนักเลขาธิการการประชุมแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ได้อย่างสมบูรณ์

ดังนั้น คำขวัญ ... เสริมมูลค่าการค้า สร้างคุณค่าการพัฒนา จึงสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่าง ITD, รัฐไทย, ประชาชนชาวไทย และหน่วยงานในต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

นายชัยณรงค์ อินทรมิทรัพย์

ดร.จรรยาพร ธรณินทร์

ประธานกรรมการสถาบันฯ

(17 พฤศจิกายน 2549 - 30 กันยายน 2551)

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (สคพ.) ได้เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2545 โดยมีสถานะเป็นองค์การมหาชน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2544 บริหารงานภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา ซึ่งดิฉันได้มีส่วนร่วมในฐานะประธานกรรมการสถาบันฯ ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2551

การดำเนินงานของ สคพ. ได้เน้นการเป็นศูนย์กลางความเชี่ยวชาญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพทางการค้าและการพัฒนาให้แก่บุคลากรของประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียและอื่น ๆ ซึ่งตลอดระยะเวลา 3 ปี ที่มีส่วนร่วมบริหารจัดการของสถาบันฯ พบว่ามีผลงานเด่นหลายด้าน

ด้านการสร้างเครือข่ายและความเป็นหุ้นส่วนทางวิชาการร่วมกับสถาบันขององค์การสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ องค์การระดับภูมิภาค รวมทั้งหน่วยงานของประเทศไทย คณะกรรมการฯ ได้มีโอกาสเข้าพบและเจรจาการวางแผนความร่วมมือกับผู้นำขององค์การการค้าโลก

(WTO) และที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ซึ่งช่วยเพิ่มความเข้มแข็งของ สคพ. ให้เป็นที่รู้จักในหน่วยงานระดับโลก

งานฝึกอบรมของ สคพ. ได้เปิดโอกาสให้บุคลากรของประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียและประเทศไทยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของการค้าระหว่างประเทศ การเงิน การลงทุน และการพัฒนาเพื่อเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ และการค้าเสรีของโลกยุคใหม่

นอกจากนี้งานวิจัย และสารสนเทศและบริการวิชาการ ยังช่วยให้เกิดการกระจายความรู้ ข้อมูลข่าวสารในวงกว้าง สำหรับบุคลากรในสาขาวิชาชีพของ สคพ. ที่เกี่ยวข้อง

ดิฉันภูมิใจในผลงานการบริหารจัดการของ สคพ. ตลอดมา และเชื่อมั่นในการดำเนินต่อไปในอนาคต งานของ สคพ. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้าและพัฒนาในภูมิภาคเอเชียได้อย่างแท้จริง

ดร.จรรยาพร ธรณินทร์

การบริหารงานของ

itd

ความเป็นมาของ ITD

ในระหว่างการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (อังกฤษ: UNCTAD) ครั้งที่ 10 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 12-19 กุมภาพันธ์ 2543 ณ กรุงเทพมหานคร รัฐบาลไทยโดย นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ลงนามในความตกลงว่าด้วยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา หรือ สคพ. กับองค์การสหประชาชาติ ที่มีนายรูเบนส์ ริคูเปโร เลขาธิการ UNCTAD เป็นผู้ร่วมลงนาม เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2543 เพื่อให้มีการจัดตั้งหน่วยงานเข้ามาทำหน้าที่ Train the Trainer ในด้านการค้าและการพัฒนาให้กับประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา โดยมีบทบาทสำคัญในการทำงานเพื่อสร้างเครือข่ายความรู้และเสริมสร้างศักยภาพของประเทศกำลังพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ ที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากกระบวนการโลกาภิวัตน์และการรวมตัวเข้ากับระบบเศรษฐกิจโลกได้อย่างเต็มที่ ทั้งการเข้าเป็นภาคีความตกลงในกรอบองค์การการค้าโลก (WTO) การเปิดเสรีทางการค้า (FTA) การเงิน และการลงทุน

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) หรือ สคพ. (International Institute for Trade and Development: ITD) จึงได้ถือกำเนิดขึ้น และกลายเป็นองค์กรเพียงแห่งเดียวในโลกที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างรัฐบาลของประเทศสมาชิกและอังกฤษ ดังนั้น ITD จึงเป็นหน่วยงานที่จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรของประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา โดยสอดคล้องเชื่อมโยงและสนับสนุนการดำเนินการกิจของหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น และใช้กิจกรรมการฝึกอบรม การสัมมนา และประชุมระดมความคิดเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายและการเจรจาการค้ารวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจในภาคเอกชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มศักยภาพในด้านการค้า การเงิน การลงทุน เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จนสามารถผลักดันให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการแข่งขันทางการค้ากับต่างประเทศ ทั้งนี้ ITD ยังให้การสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยแก่ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคเอเชียอีกด้วย

ปัจจุบัน ITD ยังมีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานระหว่างประเทศหลายหน่วยงาน เช่น WTO, ADB, WIPO และ ITC เป็นต้น จึงถือเป็นองค์กรด้านยุทธศาสตร์ของรัฐบาลไทย ที่จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย

อำนาจหน้าที่

การจัดตั้ง ITD เกิดขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์สอดคล้องตามพันธกิจระหว่างประเทศที่รัฐบาลไทยได้ลงนามไว้ และเพื่อให้การบริหารสถาบันฯ มีความเป็นอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ ITD จึงให้มีฐานะเป็นองค์การมหาชนภายใต้พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 6

มาตรา 6 “ให้สถาบันมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาอบรมและค้นคว้าวิจัยเพื่อส่งเสริมการค้าและการพัฒนา และดำเนินกิจกรรมอื่นที่สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา”

ดังนั้น อำนาจหน้าที่หลักของ ITD ก็คือ การจัดการศึกษาอบรม และให้การสนับสนุนเพื่อการค้นคว้า วิจัยแก่บุคลากรของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย ทั้งในด้านการค้าระหว่างประเทศ การเงิน การคลัง การลงทุน การพัฒนา และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ กระแสโลกาภิวัตน์และแนวทางการยกเลิกข้อจำกัดทางการค้าต่างๆ

นอกจากนี้ ITD ยังมีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะในเรื่องของการกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจที่เหมาะสมร่วมกัน และมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในระดับภูมิภาค เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ ซึ่ง ITD จะเป็นศูนย์กลางในการจัดฝึกอบรม และสร้างกิจกรรมเสริมศักยภาพต่างๆ ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา และองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง

วิสัยทัศน์

“เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้
และการให้บริการทางวิชาการเพื่อการค้า
และการพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย”

พันธกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อการค้าและการพัฒนาเพื่อภูมิภาคเอเชีย
เสริมสร้างศักยภาพ และความสามารถในการวิเคราะห์การกำหนดนโยบายเพื่อการค้าและการพัฒนา
ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือด้านการค้า และการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อภูมิภาคเอเชีย
ให้บริการทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ และสมรรถนะด้านการค้าและการพัฒนาให้แก่บุคลากร
ในภูมิภาคเอเชีย

โครงสร้างองค์กร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการ ITD

ผู้ทรงคุณวุฒิใน
(1 อัตรา)

ผู้อำนวยการ
(1 อัตรา)

รองผู้อำนวยการ (บริหาร)
(1 อัตรา)

รองผู้อำนวยการ (วิชาการ)
(1 อัตรา)

ส่วนงานบริหาร
(10 อัตรา)

ส่วนงานฝึกอบรม
(5 อัตรา)

ส่วนงานสารสนเทศ
และเผยแพร่วิชาการ (4 อัตรา)

ส่วนงานวิจัย
(5 อัตรา)

หัวหน้าส่วนงานบริหาร (1)
เลขานุการบริหาร (1)
เจ้าหน้าที่นโยบายและแผน (2)
เจ้าหน้าที่บุคลากร (1)
เจ้าหน้าที่การเงิน (1)
เจ้าหน้าที่บัญชี (1)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (1)
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการทั่วไป (2)

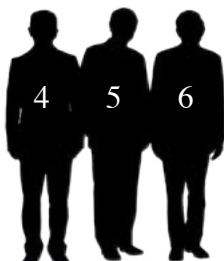
หัวหน้าส่วนงานฝึกอบรม (1)
เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม (3)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (1)

หัวหน้าส่วนงานสารสนเทศ
และเผยแพร่วิชาการ (1)
เจ้าหน้าที่สารสนเทศ (2)
เจ้าหน้าที่บริการวิชาการ (1)

หัวหน้าส่วนงานวิจัย (1)
นักวิจัย (4)

คณะกรรมการ ITD

และผู้แทน (พ.ศ. 2552-2554)

1. นายอภิชาติ จีระวุฒิ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการ
(20 เมษายน 2554 - ปัจจุบัน)

2. นายบรรณ พวงราช

ปลัดกระทรวงพาณิชย์ กรรมการ

3. นายธีรกุล นิยม

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กรรมการ

4. นายอารีพงศ์ ภู่ชอุ่ม

ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ

5. ศ.นพ.ภิรมย์ กมลรัตนกุล

อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรรมการ

6. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจิต บุษบงการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

สถาบันระหว่างประเทศ
เพื่อการค้าและการพัฒนา

คณะกรรมการ ITD

และปฏิแทน (พ.ศ. 2552-2554)

7. ดร.สมบูรณ์ เสนีย์มบุตร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย

8. พศ.ดร.ธนวรรณ พลวิชัย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร

9. ดร.เชิงชัย หายเอนลักษณ์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการค้าระหว่างประเทศ

10. รศ.ดร.สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการค้าระหว่างประเทศ

11. ศ.ดร.เกื้อ วงศ์บุญสิน

(แทน) อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรรมการ

12. นายวินิจชัย แจ่มแจ้ง

(แทน) ปลัดกระทรวงพาณิชย์ กรรมการ

สถาบันระหว่างประเทศ
เพื่อการค้าและการพัฒนา

คณะกรรมการ ITD

และผู้อำนวยการ (พ.ศ. 2552-2554)

13. นายพนพล สระวาสิทธิ์

(ไอเทน) ปลัดกระทรวงพาณิชย์ กรรมการ

14. นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

(ไอเทน) ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรรมการ

15. นางสาวศิรินทรา อินทพันธ์์

(ไอเทน) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กรรมการ

- 16. นางสาวจุฬารัตน์ สุธีธร**
(ไอเทน) ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ
- 17. นายฤทธิ คยามานนท์**
(ไอเทน) ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ
- 18. นางศศิพันธุ์ พรธรรยาน์**
(ไอเทน) ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ

itd
สถาบันระหว่างประเทศ
เพื่อการค้าและการพัฒนา

คณะกรรมการ ITD และผู้แทน (พ.ศ. 2552-2554)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประธานกรรมการ

ปลัดกระทรวงพาณิชย์ กรรมการ

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กรรมการ

ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ

อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรรมการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจิต บุษบงการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

ดร.สมบุญ เล่มี่ยมบุตร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย

พศ.ดร.ธนวรรธน์ พลวิชัย

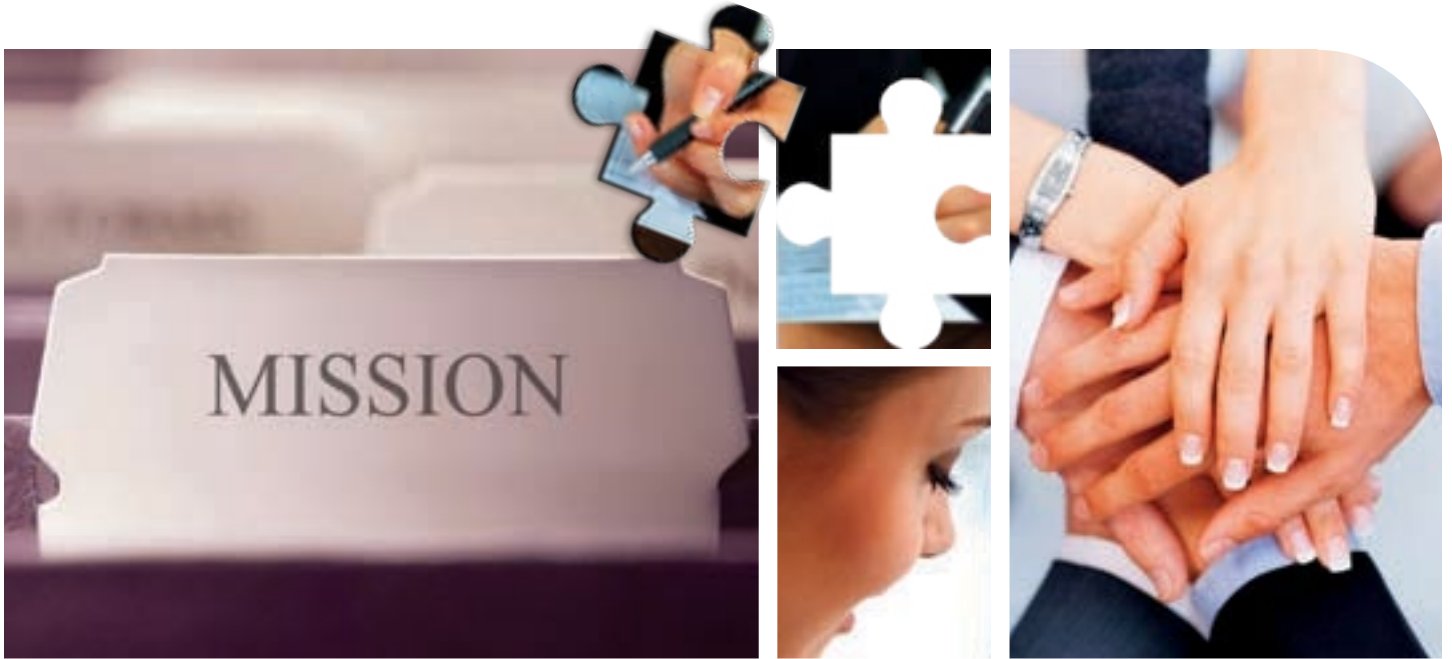
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร

ดร.เชิงชัย หาญเจนลักษณ์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการค้าระหว่างประเทศ

รศ.ดร.สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการค้าระหว่างประเทศ

กิจกรรมหลักและยุทธศาสตร์

กิจกรรมหลัก

ITD มีกิจกรรมหลักในการดำเนินงาน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการรวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบและการวิจัย กิจกรรมการจัดการศึกษาอบรม และกิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues)

เพื่อให้การดำเนินการกิจของ ITD บรรลุผลตามนโยบาย ITD จึงกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน 2 ยุทธศาสตร์ โดยมี 4 กลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการค้าและการพัฒนา

ยุทธศาสตร์นี้กำหนดขึ้นโดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้ประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียประสบความสำเร็จด้านการค้าและการพัฒนา ด้วยการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อการค้าและการพัฒนาที่ทันสมัย เป็นที่ต้องการและได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ (Innovation of Trade and Development Best in class) ซึ่งในยุทธศาสตร์นี้จะใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงาน 2 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนางค์ความรู้และนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการค้าและการพัฒนา ด้วยการส่งเสริมการเข้าถึงและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่ทันสมัยในด้านการค้าและการพัฒนา รวมไปถึงการปรับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพเพื่อการค้าและการพัฒนา โดยมุ่งพัฒนาบุคลากรด้านการค้าและการพัฒนาให้มีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญ ส่งเสริมการสร้างคลังสมอง (Pool of Resource Persons) เพื่อการค้าและการพัฒนาของภูมิภาค และการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลขององค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความร่วมมือและการให้บริการทางวิชาการ

ยุทธศาสตร์นี้กำหนดขึ้นโดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้ประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียมีความร่วมมืออย่างยั่งยืนและได้รับบริการทางวิชาการอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานระดับนานาชาติ ผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ของ ITD ซึ่งจะทำให้ ITD เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในวงกว้างมากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินยุทธศาสตร์นี้จะสามารถรองรับความต้องการเพื่อการค้าและการพัฒนาในภูมิภาคเอเชียได้ โดย ITD จะใช้กลยุทธ์ที่ 3 และ 4 ในการดำเนินงาน คือ

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา ด้วยการบูรณาการความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อสร้างกิจกรรมและผลงานที่สามารถใช้อ้างอิงหรือเชื่อมโยงได้ในระดับประเทศ ในขณะเดียวกันก็สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนาไปพร้อมกัน

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาการให้บริการทางวิชาการอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ด้วยการยกระดับการให้บริการโดยให้มีผลงานในภาษาอื่นๆ ของประเทศในเอเชียที่เผยแพร่ได้ด้วย พร้อมกับพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อรองรับการให้บริการทางวิชาการ พร้อมกับส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการตลาดในเชิงรุก

จุดยืนทางยุทธศาสตร์

ITD ได้กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์สำหรับการดำเนินงานในระหว่างปี พ.ศ. 2553–2556 เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นองค์กรที่มีความโดดเด่นและมีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) โดยมีการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ คำนึงถึงหลักความคุ้มค่า (Value for Money) หลักการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) โดยจะมุ่งเน้นการเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กรให้กลายเป็นสถาบันด้านการค้าและการพัฒนา ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ซึ่ง ITD ได้จัดวางทิศทางการขับเคลื่อนภารกิจทำให้บริการองค์ความรู้และนวัตกรรม ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาด้านการค้าและการพัฒนาของประเทศในภูมิภาค โดยเน้นให้ผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางและสามารถเข้าถึงการบริการข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเชิงลึกด้านการค้าระหว่างประเทศและการพัฒนาได้อย่างทั่วถึง

ในด้านการผลิตและเผยแพร่องค์ความรู้ที่ทันสมัยสอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์และแนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ITD ก็มีนโยบายที่จะเน้นการเผยแพร่ผลงานวิจัยควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมฝึกอบรมในระดับสูง เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และมีการบูรณาการกับภาคีเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านโครงการวิจัย (Research project) การแลกเปลี่ยนนักวิจัย (Visiting fellows) และการจัดการฝึกอบรม (Training program) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านการค้าและการพัฒนา ด้วยแนวทางดำเนินงานนี้ ITD ก็เชื่อว่าจะสามารถพัฒนาให้ ITD กลายเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชีย (Regional Hub) ด้านการฝึกอบรมเรื่องการค้าระหว่างประเทศและการพัฒนา

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่วางไว้สัมฤทธิ์ผล ITD จำเป็นต้องพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล (TQA) โดยจะยึดหลักมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน (Result-based Management: RBM) และการบริหารตามวัตถุประสงค์ (Management by Objective: MBO) ที่มุ่งผลสำเร็จของงาน และจะส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรกลุ่มเป้าหมายและบุคลากรภายในอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการค้าระหว่างประเทศและการพัฒนาที่เทียบเท่ามาตรฐานสากล (Trade Technician Expert) ขณะเดียวกันก็จะพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีอื่นๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านนวัตกรรมที่ทันสมัยและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์อย่างแท้จริง

การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์

(Paradigm Shift)

องค์การมหาชนเป็นรูปแบบการบริหารสาธารณะของรัฐ ที่มุ่งหมายแตกต่างจากระบบราชการทั่วไป จึงย่อมเป็นที่คาดหวังจากประชาชนและภาคส่วนต่างๆ แตกต่างจากที่คาดหวังจากระบบราชการปกติ ทำให้ ITD ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ด้านการบริหารต่างๆ โดยนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ ผู้อำนวยการ ITD ปรับและเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการบริหารงานของ ITD อย่างจริงจัง ทั้งด้านการจัดการศึกษาอบรม การค้นคว้าวิจัย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การประชาสัมพันธ์ การบริหารกิจการทั่วไป รวมทั้งเร่งจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ โครงการหรือการริเริ่มในสิ่งใหม่ๆ เพื่อให้สามารถตอบคำถามจากสังคมถึงความสำคัญ และการคงอยู่ขององค์กร การคงรูปแบบองค์การมหาชน เพื่อทำหน้าที่พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการค้าระหว่างประเทศ การเงิน การคลัง และการพัฒนาแก่บุคคลากรทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตามภารกิจของสถาบัน

การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลและข้อวิจารณ์ของหน่วยงานและบุคคลภายนอกที่มีต่อองค์กร อาทิ รัฐมนตรีผู้กำกับดูแลในระดับนโยบาย, หัวหน้าคณะนักวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้เสนอรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานขององค์การมหาชน ต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ส.ก.พ.ร.), อดีตประธานกรรมการ ITD (ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน), อดีตผู้อำนวยการ ITD (ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ และนายเกริกไกร จีระแพทย์), อดีตกรรมการ ITD (นายชัยณรงค์ อินทรมิทรัพย์), ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ITD (รศ.ดร.ศักดา ธนิตกุล และ ศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย) และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นๆ อาทิ ศาสตราจารย์วันชัย ศิริชนะ และนายแพทย์ประเวศ วะสี เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการจัดทำบทวิเคราะห์เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ

จากนั้นจึงทำการศึกษาโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร ผลการดำเนินงาน รายงานการประชุม บันทึกลง และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนขององค์กร และสรุปปัจจัยเสี่ยงภายในองค์กร เช่น ความเสี่ยงด้านการเงินจากปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน, ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์จากการขาดแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน, และความเสี่ยงด้านการตลาดจากการขาดระบบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานอย่างเป็นระบบ เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management Chart) และแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร ที่จะเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัตินโยบาย โดยได้มีการเข้าพบหารือกับผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานเครือข่ายและหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ส.ก.พ.ร.), สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (TICA), สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้าน (NEDA) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นต้น เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ ITD ซึ่งจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการขยายเครือข่ายความร่วมมือภายในประเทศไปพร้อมกันด้วย และยังทำให้ ITD เป็นที่รู้จักกว้างขวางของหน่วยงานภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น

ทั้งหมดนี้คือการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการภายใน ที่ ITD ได้เร่งรัดดำเนินการ ซึ่งยังต้องมีการปรับแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) มากยิ่งขึ้น

นอกจากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ด้านการบริหารแล้ว ITD ยังได้ดำเนินการด้านการบริหารอื่นๆ เช่น

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2554 - 2557

แผนยุทธศาสตร์นี้เป็นแผนดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งและเอกลักษณ์ขององค์กร โดยลดความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตลอดระยะเวลา 4 ปี

ปรับปรุงระบบการงบประมาณ

ITD ได้มีการจัดระบบการงบประมาณ ให้มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า และมีความโปร่งใส (Transparency) และพร้อมรับการตรวจสอบ (Accountability) ทั้งงบประมาณแผ่นดินประจำปี และงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานภายนอก

งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2554

ในการจัดทำค่าของงบประมาณปี 2554 ITD ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับใช้จ่ายประจำปี 2554 จำนวน 49,564,100 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากที่ได้รับเมื่อปี 2553 จำนวน 7,240,900 บาท หรือคิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.11

การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ในการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ภายใต้การกุมบังเหียนของผู้บริหารคนปัจจุบัน ITD ได้มีการส่งเสริมและดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ นโยบาย และมติของคณะกรรมการอย่างเคร่งครัด โดยให้เจ้าหน้าที่ทำความเข้าใจกับระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และยึดถืออ้างอิงในการปฏิบัติภารกิจอยู่เสมอ เพื่อรักษาธรรมาภิบาล ความเป็นธรรม และความถูกต้องโปร่งใส

การบริหารงานบุคคลและพัฒนาบุคลากร

ITD ได้จัดทำแผนพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล คู่มือการปฏิบัติงาน (Manual) และแผนการจัดทำตัวชี้วัดระดับบุคคล (Individual Scorecards) ตลอดจนแผนปรับปรุงระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานไปควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ โดยการส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการสัมมนาและเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

การประชาสัมพันธ์

ที่ผ่านมา ITD ได้มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ สื่อสารข้อมูลองค์กร ตลอดจนเผยแพร่องค์ความรู้ของ ITD ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ผ่านเวทีการประชุม สัมมนา การออกสื่อวิทยุ โทรทัศน์ การให้สัมภาษณ์สื่อสิ่งพิมพ์ การปาฐกถา และการบรรยายตามสถานที่ต่างๆ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ปรับปรุงแผนการประชาสัมพันธ์ผลงานให้มีระบบและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้น ITD จึงให้ความสำคัญกับการสื่อสารผ่านสื่อสาธารณะและการปรับปรุงการจัดนิทรรศการมากขึ้น อาทิ มีการปรับเปลี่ยนช่องทางการเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิทยุเป็นเครือข่ายวิทยุศึกษาเพื่อขยายฐานและจำนวนผู้ฟัง, มีการประชาสัมพันธ์ผลงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น Facebook, Twitter และมีการจัดทำ Exhibition Kit เพื่อจัดแสดงผลงานอย่างเป็นระบบและมีภาพลักษณ์ที่ดี นอกจากนี้ ITD ยังหันมาพัฒนารูปแบบ Publication ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ และดึงดูดความสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น การสร้างรูปแบบมาตรฐานของปกผลงานวิจัยของสถาบัน โดยปรับปรุงรูปแบบปกให้มีความน่าสนใจมากขึ้น, ปรับเปลี่ยนรูปแบบของจดหมายข่าวจากเดิมให้เป็นวารสาร ITD>DO ที่มีความทันสมัยและดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้มากกว่า และการพัฒนา CD Box Set เพื่อเผยแพร่ในรูปแบบ Digital

ความสัมพันธ์กับองค์การมหาชนอื่น

ในช่วงปีที่ผ่านมา ITD ได้เข้าร่วมการประชุมผู้บริหารองค์การมหาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสานความร่วมมือกับผู้บริหารองค์การมหาชนและสำนักงาน ก.พ.ร. ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานองค์การมหาชน โดยผู้อำนวยการ ITD ยังได้ดำรงตำแหน่งรองประธานที่ประชุมผู้บริหารองค์การมหาชน และต่อมาได้รับเลือกให้เป็นประธานที่ประชุมผู้บริหารองค์การมหาชนด้วย

เปิดใจ ผู้อำนวยการ: แนวทางการดำเนินงาน ในอนาคต

ปัจจุบันภาครัฐยังมีความเข้าใจต่อเรื่องภาพรวมการพัฒนากระบวนการมหาชนแตกต่างกันอยู่มาก จึงควรเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ระบบสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนภารกิจขององค์การมหาชนให้ไปได้ การดำเนินการดังกล่าวให้ได้ผล รัฐต้องแยกแยะว่าองค์การมหาชนแต่ละแห่งมีจุดร่วมและจุดต่าง มีวิธีการที่คล้ายกันและที่แตกต่างไปอย่างไร บางครั้งอาจต้องให้คล้ายกับระบบเอกชนหรือชุมชน บางครั้งเป็นงานระดับเขต ระดับภาค ระดับประเทศ ระดับระหว่างประเทศ ระดับอนุภูมิภาค และระดับภูมิภาคด้วยซ้ำไป

ITD เป็นองค์กรที่ถูกมองด้วยความคาดหวังที่แตกต่างกันมากจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม บางส่วนก็ต้องการให้ทำหน้าที่สนับสนุนการแข่งขันหรือนำการแข่งขันบ้างก็เห็นว่า ITD ควรเป็นเครื่องมือของรัฐในการสร้างพันธมิตรด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ภูมิภาค และอนุภูมิภาค เพื่อที่จะส่งผลในระยะกลางและระยะยาวให้ไทยมีเครือข่ายที่เป็นพันธมิตรด้านท่าทีต่อโลกาภิวัตน์และการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือแม้แต่ในเวทีเจรจาผลประโยชน์อื่นๆ ในขณะที่บางมุมก็เห็น ITD เป็นองค์กรจุดประกายความคิดด้านสมดุลระหว่างการค้าและการพัฒนา และในบางครั้งหน่วยงานหลักของรัฐที่มีบทบาทวิเคราะห์การทำงานของ ITD ก็เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายของ ITD ควรเน้นเฉพาะคนไทย เว้นแต่ถ้าทุนสนับสนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ จึงจะทำกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศอื่นในภูมิภาค ดังนั้นการบริหารองค์กร ITD ที่มีชื่อและความหมายไปในทางกว้าง ซึ่งย่อมที่จะถูกจับวาง (Fit in) ได้แทบทุกทิศทางและเป้าหมายจึงเป็นสิ่งท้าทายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการที่จะสืบค้น และตอบสนองต่อความต้องการหรือแม้แต่ยุทธศาสตร์ที่ความคาดหวังต่างๆ ยังมีอยู่อย่างหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างมีพลวัต

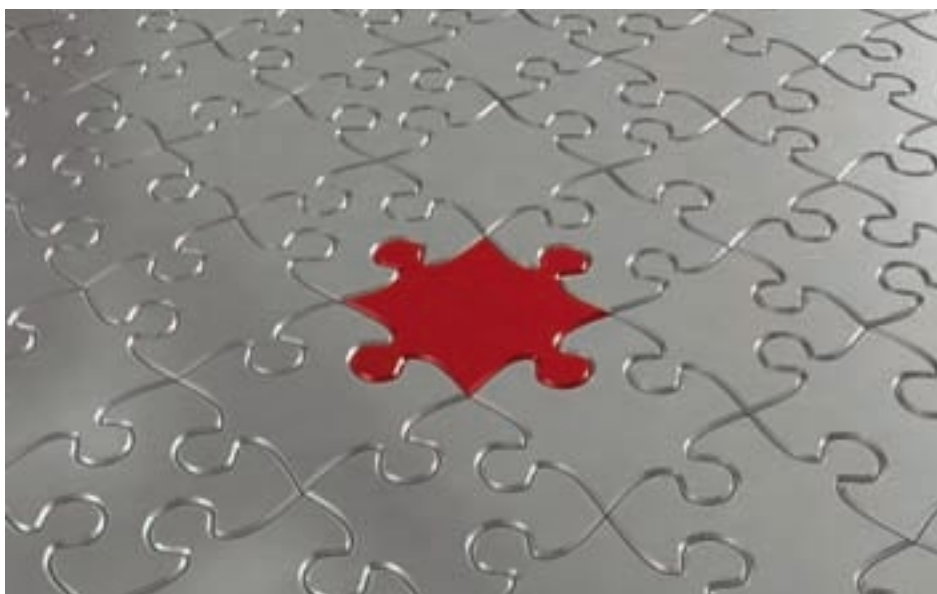
ในช่วงการก่อตั้งเมื่อเกือบ 10 ปีที่แล้ว ITD ถูกคาดหวังโดยผู้ร่วมก่อตั้งคือ รัฐบาลไทย และ UN ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศชั้นนำให้ ITD เป็น Capacity Builder ของทวีปเอเชีย ทำหน้าที่อบรมสร้างผู้เชี่ยวชาญ (Train the Trainers) เพื่อช่วย รัฐบาลประเทศต่างๆ ในทวีปนี้ประหยัดค่าใช้จ่ายและมีทางเลือกในการพัฒนาองค์ความรู้ และแนวคิดด้านการค้าและการพัฒนาให้แก่บุคลากรของตน โดยไม่ต้องไปถึงแหล่ง ความรู้แห่งเดียวที่เจนีวา ด้วยเหตุดังกล่าว ITD จึงถูกตั้งเป็นองค์การมหาชนของไทย โดยสังกัดรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยและให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธานบอร์ด เพื่อให้ได้สถานะ 3 ประการ คือ

1. เป็นหน่วยงานรัฐไทย แต่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับองค์การระหว่างประเทศ อย่าง UNCTAD การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายในประเทศก็ดี หน่วยงาน ของรัฐต่างประเทศก็ดี หรือองค์การระหว่างประเทศก็ดี จึงย่อมได้รับความเชื่อถือ
2. เป็นหน่วยงานที่มีภาพลักษณ์ด้านการเป็นสถาบันฝึกอบรมและการศึกษา ขึ้นสูงในกำกับของรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย จึงย่อมจะไม่มียุทธศาสตร์การเมืองเข้าแทรก ได้ง่าย เฉกเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอื่นๆ ไป เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความไว้วางใจที่รัฐบาลของต่างประเทศจะส่งบุคลากรที่เป็นผู้นำและว่าที่ผู้นำหน่วยงาน ของเขาเข้ามารับการฝึกอบรมที่ ITD ย่อมมั่นคง และไม่มีความหวาดระแวง
3. เป็นหน่วยงานของรัฐในกำกับของรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีปลัด ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธานกรรมการ จึงย่อมจะช่วยให้การร่วมใช้ทรัพยากรทาง วิชาการ ยืม หรือเชิญบุคลากรด้านวิชาการระดับสูงจากเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา ในไทยและในภูมิภาคเป็นไปได้ดี ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มทั้งประสิทธิภาพ ประหยัดการลงทุน และเป็นเวทีเชื่อมเครือข่ายสหสาขาวิชาได้อย่างราบรื่น

อย่างไรก็ดี เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาระยะที่ 1 และมีการยุบรวมทบวง มหาวิทยาลัย และสภาการศึกษาแห่งชาติซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเข้าเป็น ส่วนหนึ่งของกระทรวงการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมทำให้กระทรวงศึกษาธิการเดิม กลายสภาพเป็น Super Ministry และ ITD ซึ่งเป็นองค์การมหาชนเดียวของรัฐมนตรี ว่าการทบวงมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ภายได้ ความซุลมุนนั้น ITD ถูกส่งให้ไปอยู่ใต้กำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และให้ประธานคณะกรรมการมาจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยตำแหน่ง ทำให้ ความคาดหวังและความเข้าใจต่อเป้าประสงค์ดั้งเดิมของ ITD ถูกผสมเข้ากับนโยบาย และยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มไป โดยปริยาย และไม่ว่าโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ITD ซึ่งควรจะมีสถานะคล้ายคลึงกับ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอย่างหนึ่ง ก็เริ่มถูกเอาไปใช้ในการกิจเหมือนกับการเป็น ส่วนราชการในบังคับบัญชาของระบบราชการประจำ ซึ่งคงไม่กระทบมากนักหาก ITD เป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ การให้เพิ่มบทบาทน่าจะเป็นเรื่องที่สามารถแบ่งบุคลากรและ พื้นที่การวางความสนใจทางวิชาการให้แก่หน่วยงานใหม่ที่ทำางานด้วยได้

แต่ ITD เป็นองค์การมหาชนที่มีขนาดเล็ก และเข้าใจว่าเล็กเกือบที่สุดในองค์การมหาชนทั้งหมด ในขณะที่มีคนจำนวนไม่น้อยเข้าใจว่า ITD มีความคล้าย/เหมือนกับศูนย์วิจัยหรือสถาบันวิจัยอย่างหนึ่ง จึงคาดหวังให้ ITD ผลิตผลงานวิจัยให้มาก และทำให้การจัดวางน้ำหนักบุคลากร งบประมาณ เทียงไปอยู่ด้านการผลิตงานวิจัยมากพอควร ซึ่งปัจจุบันหากนับแล้วประเทศไทยมีทั้งสถาบันวิจัยที่สังกัดรัฐ สถาบันวิจัยเอกชน และการขับเคลื่อนทางวิชาการที่แม้ไม่ทำวิจัยแต่ก็ทำเป็นเอกสารหรือผลการศึกษาเรื่องต่างๆ มากพอสมควรอยู่แล้ว ดังนั้นหน่วยวิจัยภายในของ ITD ซึ่งมีขนาดเล็กควรจะมุ่งไปที่งานที่เป็นความสนใจ (themes) หลักขององค์กร ซึ่งอาจปรับเปลี่ยนได้เป็นระยะๆ เช่นทุก 2-4 ปี และงานวิจัยเหล่านี้ต้องมุ่งหมายตั้งโจทย์ในการผลิตองค์ความรู้และวิทยาการที่จะใช้เพื่อหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งในปัจจุบันผมเห็นว่า ITD ควรให้น้ำหนักพิเศษกับ Greater Mekong Sub-region (GMS) ในฐานะ Area Study, ASEAN Economic Community (AEC) ในฐานะประเด็นทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ซึ่งก็ได้เน้นในแผนปฏิบัติงานให้ชัดเจนขึ้นอีก และสุดท้ายคือเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นกระบวนทัศน์ (Paradigm) ใหม่ที่ทุกภาคส่วน ทั้งนักบริหารและนักวิชาการทุกแขนงควรต้องได้เข้ามาทำงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ

ในอนาคตอันใกล้ ITD จะปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการดำเนินการอีก ซึ่งหลายเรื่องจำเป็นต้องมีการแก้ไขทั้งกฎหมายจัดตั้ง การแบ่งส่วนงาน และการจัดการต่างๆ เพื่อให้องค์การมหาชนที่แม้จะมีขนาดเล็กแต่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล สามารถเชื่อมและสร้างความรู้และบุคลากรที่จำเป็นต้องมีในแต่ละช่วงเวลาของภูมิภาคนี้ได้

ข้อมูลรายงานการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามคำรับรองการปฏิบัติงานขององค์การมหาชน ประจำปี 2553

ตัวชี้วัดผล การปฏิบัติราชการ	หน่วย วัด	น้ำ หนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน		
			1	2	3	4	5	ผลการ ดำเนินงาน	ค่า คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
มิติที่ 1 มิติด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 45)										
1.1 ร้อยละเฉลี่ยของ จำนวนผู้เข้ารับ การศึกษาอบรมที่ผ่าน เกณฑ์การทดสอบ	ร้อยละ	12	81	83	85	87	89	91.70	5.0000	0.6000
1.2 ระดับคะแนนเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนักของการ ฝึกอบรมโดยใช้ E-learning	ร้อยละ									
1.2.1 จำนวนผู้ลงทะเบียน เรียนในปี 2553 (รวมทุกหลักสูตร)	ราย	2	53	106	159	212	265	165	3.1132	0.0623
1.2.2 อัตราส่วนผู้เรียน จบหลักสูตรเทียบกับ ผู้ลงทะเบียนเรียน	อัตรา ส่วน	2	74.90	79.58	84.26	88.94	93.62	0	1.0000	0.0200
1.2.3 ระดับความคิดเห็น ของผู้เรียนต่อการฝึก อบรมโดยใช้ E-Learning	ระดับ	2	1	2	3	4	5	2.71	2.7090	0.5420

ตัวชี้วัดผล การปฏิบัติราชการ	หน่วย วัด	น้ำ หนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน		
			1	2	3	4	5	ผลการ ดำเนินงาน	ค่า คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
1.3 ระดับคะแนนเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนักของการ ดำเนินงานทางวิชาการ										
1.3.1 จำนวนผลงาน ทางวิชาการที่จัดทำใน ปี 2553										
1) บทความทางวิชาการ	เรื่อง	3	10	12	14	14*	14**	14	4.0000	0.1200
2) งานวิจัย	เรื่อง	2	5	6	7	8	9	9	5.0000	0.1000
1.3.2 ร้อยละที่เพิ่มขึ้น ของจำนวนผู้ดาวน์โหลด บทความทางวิชาการ และงานวิจัยจากเว็บไซต์	ร้อยละ									
1) บทความทางวิชาการ	ร้อยละ	2.5	6.54	7.36	8.18	9.00	9.82	4.74	1.0000	0.0250
2) ผลงานวิจัย	ร้อยละ	2.5	51	57	63	70	84	-18.17	1.0000	0.0250
1.3.3 ระดับความ พึงพอใจของผู้ใช้ข้อมูล ทางวิชาการ บทความ และงานวิจัย ในเว็บไซต์	ร้อยละ	3	65	70	75	80	85	86.89	5.0000	0.1500
1.4 จำนวนโครงการ เสริมสร้างศักยภาพทาง วิชาการให้กับประเทศต่างๆ ในระดับภูมิภาค	โครง การ	8	14	18	22	26	30	22	3.0000	0.2400

ตัวชี้วัดผล การปฏิบัติราชการ	หน่วย วัด	น้ำ หนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน		
			1	2	3	4	5	ผลการ ดำเนินงาน	ค่า คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
1.5 จำนวนเงินสนับสนุน จากภายนอก (ล้านบาท)	ล้าน บาท	6	7	12	17	22	27	6.44	1.0000	0.0600

มิติที่ 2 มิติด้านคุณภาพการให้บริการ (ร้อยละ 25)

2.1 ระดับความคิดเห็น ด้านประโยชน์ที่ผู้ศึกษา อบรมได้จากการเข้า ฝึกอบรม	ร้อยละ	10	65	70	75	80	85	78.60	3.7200	0.3720
2.2 ระดับความคิดเห็น ของผู้นำงานวิจัยไปใช้	ร้อยละ	10	65	70	75	80	85	76.90	3.3800	0.3380
2.3 ระดับความคิดเห็น ของผู้เข้าร่วมสัมมนา สรุปผลงานวิจัย	ร้อยละ	5	65	70	75	80	85	79.70	3.9400	0.1970

มิติที่ 3 มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 10)

3.1 ประสิทธิภาพการ ฝึกอบรมกลุ่มเป้าหมาย เทียบกับงบประมาณ ที่ได้รับ (คน-วัน ต่อ บาท)	ระดับ	10	0.8X	0.9X	X	1.1X	1.2X	1.10	4.0000	0.4000
--	-------	----	------	------	---	------	------	------	--------	--------

มิติที่ 4 มิติด้านการกำกับดูแลกิจการและพัฒนาองค์กร (ร้อยละ 20)

4.1 ระดับการพัฒนา ด้านการกำกับดูแล กิจการ และการพัฒนา องค์กร	ระดับ	20	1	2	3	4	5	4.22	4.2158	0.8432
			100					รวมคะแนนที่ได้		3.6066

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

• ความเชื่อมโยงประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาองค์ความรู้เพื่อ การค้าและการพัฒนา	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความร่วมมือ และการให้บริการทางวิชาการ
เป้าประสงค์ ประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา ในภูมิภาคเอเชียประสบความสำเร็จ เพื่อการค้าและการพัฒนา	เป้าประสงค์ ประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย มีความร่วมมืออย่างยั่งยืน และได้รับการ ทางวิชาการอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ระดับนานาชาติ
ตัวชี้วัดและเป้าหมาย 1. จำนวนผลงานวิจัย/ผลงานวิชาการ 7 เรื่อง	ตัวชี้วัดและเป้าหมาย 1. จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาอบรม 1,200 คน 2. จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม / สัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้ 1,000 คน 3. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการศึกษาอบรม / สัมมนา / ประชุม ร้อยละ 70

แผนงาน / โครงการ

1. กิจกรรมจัดศึกษาอบรม

แผนงานจัดการศึกษาอบรม

- 1) โครงการพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- 2) โครงการพัฒนาศักยภาพนักเจรจาการค้า
- 3) โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านการค้าระหว่างประเทศตามข้อตกลง WTO
- 4) โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการค้าและการพัฒนา
- 5) โครงการบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย
- 6) โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านการค้ากับสิ่งแวดล้อม

แผนงานด้านการบริหารจัดการองค์กร

- 1) โครงการบริหารจัดการองค์กร
 - พัฒนาองค์กรตามแผนยุทธศาสตร์
 - ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร
 - พัฒนาด้านการกำกับดูแลกิจการและการพัฒนาองค์กร (ภายใต้หลักธรรมาภิบาล)
 - แผนพัฒนาบุคลากร
 - จัดทำดัชนีชี้วัดความสำเร็จของเจ้าหน้าที่
 - ประเมินระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้รับบริการจากสถาบันฯ

แผนงานด้านสารสนเทศและเผยแพร่วิชาการ

- 1) งานโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ
- 2) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศบนเว็บไซต์และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการค้าและการพัฒนา
- 3) งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานและภาพลักษณ์องค์กร
- 4) โครงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์การมหาชน องค์กรเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- 5) การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานของสถาบันฯ จากภาคเอกชน

2. กิจกรรมจัดประชุม / สัมมนา

โครงการจัดประชุม / สัมมนา

- 1) การแถลงข้อมูลรายงานการลงทุนโลก 2011 (WIR 2011)
- 2) การแถลงข้อมูลรายงานการค้าและการพัฒนา 2011 (TDR 2011)
- 3) การสัมมนา เรื่อง การพัฒนาตามแนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจอย่างบูรณาการ
- 4) การสัมมนา เรื่อง ภาวะโลกร้อน: ผลกระทบต่อการส่งออกของไทย
- 5) การสัมมนา เรื่อง เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนา
- 6) การสัมมนา เรื่อง ผู้นำธุรกิจท่องเที่ยวในอาเซียน
- 7) การสัมมนาทางวิชาการด้านการค้าและการพัฒนาร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย

3. กิจกรรมให้บริการวิชาการ (วิจัย)

โครงการวิจัย / ผลงานทางวิชาการ

- 1) โครงการ FTA Guidebook I (Trade in Goods)
- 2) โครงการศึกษาการเปิดเสรีในภาคการค้าบริการกับบทบาททางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีในประเทศไทย
- 3) โครงการกลไกความช่วยเหลือผู้รับผลกระทบการเปิดเสรีทางการค้า
- 4) โครงการเก็บภาษีคาร์บอน: เครื่องมือลดโลกร้อน
- 5) โครงการความมั่นคงทางอาหารและพลังงานของไทย
- 6) โครงการผลกระทบและโอกาสจากมาตรการทางการค้าของสหภาพยุโรปที่ส่งผลต่อการพัฒนาสินค้าและเทคโนโลยีของไทย: กรณีศึกษามาตรการตรวจสอบย้อนกลับอาหารและฉลากร่องรอยคาร์บอนในผลิตภัณฑ์อาหาร
- 7) ชุดโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศเพื่อนบ้านกับโอกาสของประเทศไทย: โครงการการพัฒนาศักยภาพเส้นทาง R3A/E และผลกระทบต่อประเทศไทย
- 8) โครงการแปลและสรุปงานวิชาการเด่นด้านการค้าและการพัฒนาในอาเซียน

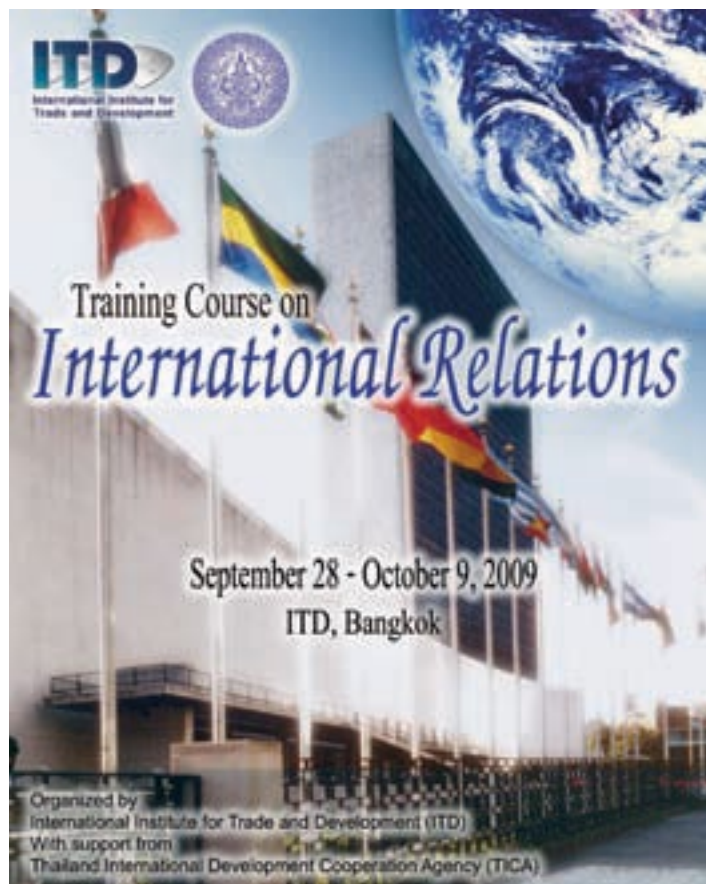

งานฝึกอบรม

ในช่วงปี 2553 ที่ผ่านมา ITD ได้ดำเนินงานด้านการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรที่เข้าอบรมจากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ได้มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นปัญหาต่างๆ ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศ การเงิน การคลัง การลงทุน และการพัฒนา และสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์กร ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับประเทศกำลังพัฒนา เพื่อให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจรองรับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ตลอดจนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคในอนาคต ซึ่ง ITD ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา รวมทั้งสิ้น 33 กิจกรรม โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2,334 คน โดยมีหลักสูตร / โครงการที่จัดฝึกอบรม ดังนี้

การฝึกอบรมหลักสูตร

“International Relations”

ITD ร่วมกับ Thailand International Development Cooperation Agency (TICA) จัดหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง “International Relations” ระหว่างวันที่ 28 กันยายน - 9 ตุลาคม 2552 ให้กับเจ้าหน้าที่ระดับกลางทางการค้าจาก ประเทศสหภาพพม่า และประเทศไทย จำนวน 23 คน เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ ทั้งในแง่ของนโยบายต่างประเทศ การค้าระหว่าง ประเทศ เศรษฐกิจระหว่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ การบูรณาการทางเศรษฐกิจ ตลอดจนเทคนิคการเจรจาการค้า ระหว่างประเทศ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ รวมถึง ผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ของประเทศต่างๆ ในเวทีระหว่าง ประเทศโดยเฉพาะอาเซียนได้

การสัมมนาในระดับภูมิภาค “Trade and Development for Asian and Pacific Economies”

ITD ร่วมกับ World Trade Organization (WTO) จัดการสัมมนาในระดับภูมิภาคเรื่อง “Trade and Development for Asian and Pacific Economies” ระหว่างวันที่ 20–22 ตุลาคม 2552 โดยมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐจากประเทศต่างๆ ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน บรูไน จีน ฮองกง สเปน ลาว มาเก๊า มาเลเซีย พม่า ซามัว ศรีลังกา ไต้หวัน ไทย และเวียดนาม เข้าร่วมสัมมนา จำนวน 24 คน ซึ่งประเด็นในการสัมมนาเกี่ยวข้องกับการค้าและการพัฒนาในองค์การการค้าโลก โดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติอย่างเป็นพิเศษและแตกต่าง (Special and Differential Treatment: S&D) เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างการค้าและการพัฒนามากขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างความตื่นตัวให้กับผู้เข้าร่วมการสัมมนาในปัจจุบันต่างๆ ที่ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาจากการค้า

การประชุมนานาชาติ “Research on International Trade and Curriculum Development”,
การประชุม SEATRANET Meeting และ
การประชุม “APEC Economic Integration Program (EIP) Joint Meeting of the Project Steering Committee (PSC) and Representatives of SEATRANET Member Institutions”

ITD ร่วมกับ Foreign Trade University (FTU), MUTRAP, Canadian International Development Agency (CIDA), APEC - EIP และ SEATRANET จัดการประชุมนานาชาติ เรื่อง “Research on International Trade and Curriculum Development”, การประชุม SEATRANET Meeting และการประชุมเรื่อง “APEC Economic Integration Program (EIP) Joint Meeting of the Project Steering Committee (PSC) and Representatives of SEATRANET Member Institutions” ระหว่างวันที่ 7 - 9 ธันวาคม 2552 เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิจัยด้านนโยบายทางเศรษฐกิจและการค้าของคณาจารย์จาก Foreign Trade University (FTU) ประเทศเวียดนาม ในประเด็นเกี่ยวกับการนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ ยังเป็นการระดมสมองระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางการค้าเพื่อพัฒนาหลักสูตรด้านการค้าระหว่างประเทศร่วมกัน และถือเป็นการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการของ APEC - EIP กับผู้แทนสถาบันซึ่งเป็นสมาชิกของ SEATRANET โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมจำนวน 75 คน

การประชุม “ASEAN Regional Workshop on Free Trade Agreements: Towards Inclusive Trade Policies in Post-Crisis Asia”

ITD ร่วมกับ International Development Economics Associates (IDEAs) ประเทศอินเดีย และสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (GSEI) จัดการประชุมเรื่อง “ASEAN Regional Workshop on Free Trade Agreements: Towards Inclusive Trade Policies in Post-Crisis Asia” ระหว่างวันที่ 8-9 ธันวาคม 2552 เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และระดมความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าในภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งการวิเคราะห์ผลกระทบและทบทวนแนวทางในการเปิดเสรีทางการค้าในประเทศต่างๆ และการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการเจรจาเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศในอนาคต โดยมีผู้เข้าประชุมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ จำนวน 39 คน

การฝึกอบรมหลักสูตร “การค้าระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์”

ITD ร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติเชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดนครนายก สำนักตรวจสอบธุรกิจ หอการค้า จังหวัดระนอง และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดระนอง จัดหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง “การค้าระหว่างประเทศ” ทั้งหมด 3 ครั้ง ระหว่างเดือนธันวาคม 2552 - กรกฎาคม 2553 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบาย และระเบียบการค้า การบริหารการเงินสำหรับธุรกิจส่งออก การแข่งขันภายใต้ระบบการค้าขององค์การการค้าโลก และการทำการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้กับผู้ประกอบการในภูมิภาค เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจต่อไปในอนาคต โดยมีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการจากภาคเอกชน จำนวน 148 คน

การประชุม “2nd Regional SME Finance and Knowledge Centre Roundtable Meeting”

ITD ร่วมกับ International Trade Centre (ITC) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และ Association of Development Financing Institutions in Asia and the Pacific (ADFIAP) ประเทศฟิลิปปินส์ จัดการประชุมเรื่อง “2nd Regional SME Finance and Knowledge Centre Roundtable Meeting” ระหว่างวันที่ 4-5 กุมภาพันธ์ 2553 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากองค์กรภาคีทั้ง 3 ภาคส่วน คือ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ จำนวน 16 คน ทั้งนี้เพื่อหารือถึงโครงการที่จะพัฒนาเอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ประกอบการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก และเพื่อเป็นแบบอย่างของเอกสารที่จะใช้ในการฝึกอบรมในประเทศต่างๆ ในอนาคต ซึ่งที่ประชุมได้สรุปรายละเอียดร่างหลักสูตรของโครงการพัฒนาเอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเปิดเสรีตลาดแรงงาน: โอกาสและทิศทางอาชีวศึกษาไทย”

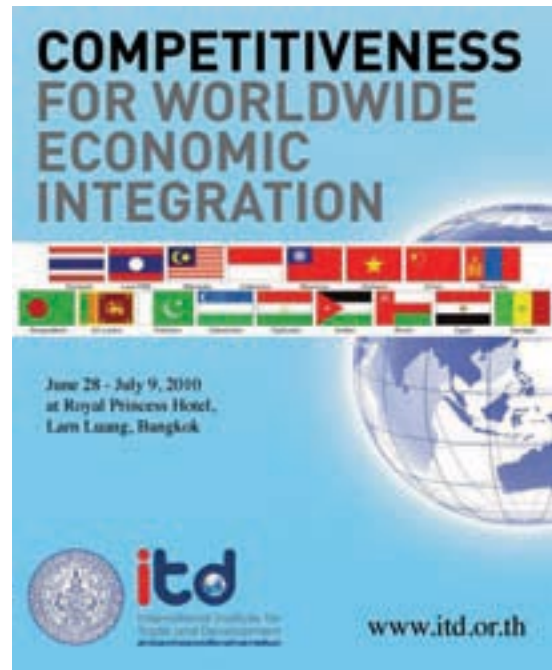

ITD ร่วมกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี และวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การเปิดเสรีตลาดแรงงาน: โอกาสและทิศทางอาชีวศึกษาไทย” ในระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน 2553 โดยนำคณะผู้บริหารอาชีวศึกษาจากทุกภูมิภาคของประเทศไทย มาเข้ารับการอบรมจำนวน 278 คน ในหัวข้อเกี่ยวกับการปฏิรูปอาชีวศึกษา และการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีด้านการค้าและการบริการ ซึ่งถือเป็นมาตรการเตรียมความพร้อมในเชิงรุก คือ การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและคงความเป็นเลิศทางวิชาชีพ รวมถึงการยกระดับการแข่งขันในระดับอาชีวศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต

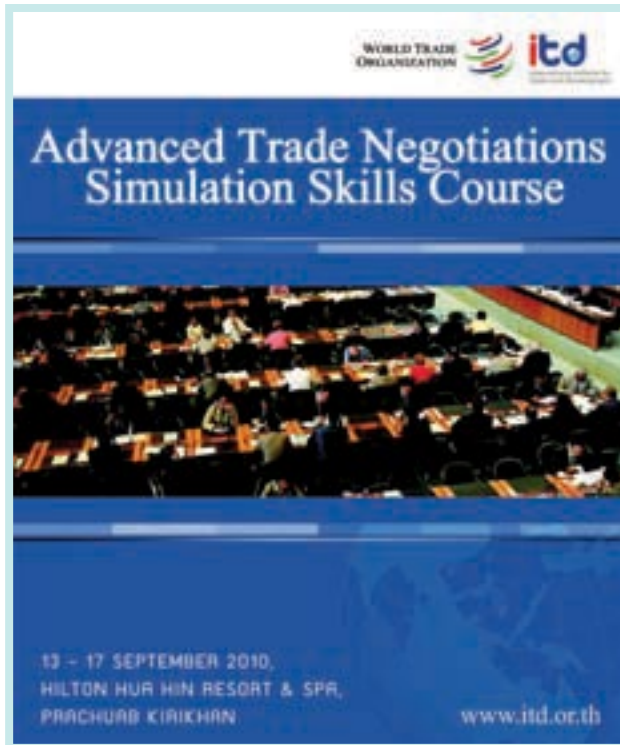

การฝึกอบรมหลักสูตร “Enhancing Competitiveness for Greater Extent of ASEAN and Worldwide Economic Integration”

ITD ร่วมกับ Thailand International Development Cooperation Agency (TICA) จัดหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง “Enhancing Competitiveness for Greater Extent of ASEAN and Worldwide Economic Integration” ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน - 9 กรกฎาคม 2553 โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับกลางทางการค้า จากประเทศต่างๆ ได้แก่ อัฟกานิสถาน ภูฏาน อียิปต์ เคนยา ลาว มาดากัสการ์ พม่า เนปาล ศรีลังกา มัลดีฟส์ โอมาน ปากีสถาน เวียดนาม และไทย เข้าร่วมฝึกอบรมจำนวน 23 คน เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน เครื่องมือวิเคราะห์ หลักการ และความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดวิสัยทัศน์ในการมองเห็นสู่ทางการสร้างโอกาสและการรักษาผลประโยชน์ทางการค้าเสรีในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยเน้นการอบรมเพื่อสร้างแนวคิดเรื่องการบูรณาการทางเศรษฐกิจอาเซียน การก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การถอดบทเรียนจากการบูรณาการเศรษฐกิจในอาเซียน นโยบายและยุทธศาสตร์ในการบูรณาการทางเศรษฐกิจ ระบบการค้าโลก ภูมิหลังการเจรจา GATS ภายใต้กรอบการค้าในระดับพหุภาคี กรอบข้อตกลงอาเซียนด้านการค้าบริการ และข้อตกลงด้านการลงทุนในบริบทของการบูรณาการในภูมิภาค

การฝึกอบรมหลักสูตร “Advanced Trade Negotiations Simulation Skills Course”

ITD ร่วมกับองค์การการค้าโลก (WTO) จัดหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง “Advanced Trade Negotiations Simulation Skills Course” ระหว่างวันที่ 13-17 กันยายน 2553 ให้กับข้าราชการจากกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ จำนวน 41 คน เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการเจรจาการค้าและข้อตกลงทางการค้า

การฝึกอบรมวิทยากรหลักสูตร “Entrepreneurship and Capacity Building of SMEs”

ITD ร่วมกับ Entrepreneurship Development Institute of India (EDI), Indian Institute of Foreign Trade (IIFT) และ Mekong Institute (MI) จัดการฝึกอบรมวิทยากรหลักสูตร เรื่อง “Entrepreneurship and Capacity Building of SMEs” ระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน - 4 ธันวาคม 2552 ให้กับผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว พม่า เวียดนามและไทย จำนวน 27 คน โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างผู้นำในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีเนื้อหาการอบรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้าภายในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่างๆ เช่น การกำหนดตลาด ยุทธศาสตร์ และการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ การเงินเพื่อการส่งออก อัตราแลกเปลี่ยนและการตัดสินใจทางธุรกิจ

การฝึกอบรม โครงการค่ายความรู้ภูวนิช

ITD ร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างๆ อาทิ วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย วิทยาลัยการอาชีพแม่สวด และวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี จัดการฝึกอบรม “โครงการค่ายความรู้ภูวนิช” รวมทั้งหมด 4 ครั้ง ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2553 โดยนำนักศึกษาอาชีวศึกษา ปีสุดท้ายของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มาเข้าค่ายร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านการค้าระหว่างประเทศ การค้าชายแดน การทำธุรกิจข้ามพรมแดน ความสำคัญของการค้าและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตลอดจนเสริมสร้างเครือข่ายและมิตรภาพระหว่างเยาวชนไทยและประเทศเพื่อนบ้านบนพื้นฐานของความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ซึ่งการอบรมในโครงการนี้ยังมีการนำคณะนักศึกษาไปทัศนศึกษาดูงานธุรกิจที่ประสบความสำเร็จของจังหวัดด้วย

การสัมมนา

“การสร้างอาชีพและการผลิตบุคลากรสายอาชีพ ในประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง”

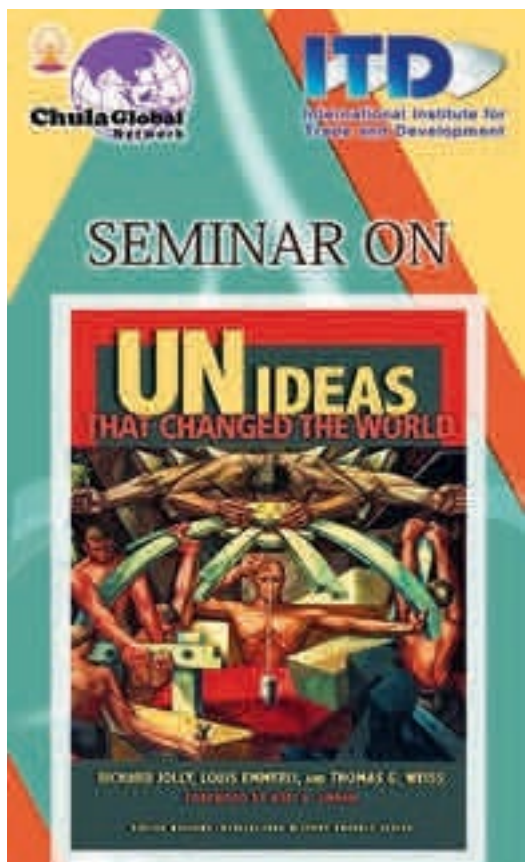
ITD ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มูลนิธิสถาบันการต่างประเทศสราญรมย์ หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ และเครือมติชน จัดการสัมมนาเรื่อง “การสร้างอาชีพและการผลิตบุคลากรสายอาชีพในประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง” ในวันที่ 30 สิงหาคม 2553 โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้บริหารจากส่วนกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจากจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ผู้สังเกตการณ์และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ รวมจำนวน 340 คน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรสายอาชีพและการสร้างอาชีพในกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS) และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาภาคเอกชนในการสร้างอาชีพให้กับเยาวชนจากประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง

การประชุม “Bio-fuels in Asia: Striking a Balance between Trade, Agriculture and Energy Policies”

ITD ร่วมกับ International Centre for Trade and Sustainable Development (ICTSD), Institute for Agriculture and Trade Policy (IATP) และ Southeast Asia Regional Centre (SEA START) จัดการประชุมเรื่อง “Bio-fuels in Asia: Striking a Balance between Trade, Agriculture and Energy Policies” ระหว่างวันที่ 9-10 พฤศจิกายน 2552 โดยระดมผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรการทางการค้าของตลาดพลังงานชีวภาพจากประเทศต่างๆ ในเอเชีย จำนวน 41 คน มาประชุมหารือกันในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการทางการค้าของตลาดพลังงานชีวภาพในเอเชีย การผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพอย่างยั่งยืน ผลกระทบของเชื้อเพลิงชีวภาพที่มีต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ น้ำ ป่าไม้ และการรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศของเชื้อเพลิงชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการปกป้องสิ่งแวดล้อม

การสัมมนา “UN Ideas that Changed the World”

ITD ร่วมกับเครือข่ายจุฬานานาชาติ (Chula Global Network: CGN) จัดงานสัมมนาเรื่อง “UN Ideas That Changed the World” ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552 เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงาน แนวความคิดต่างๆ ด้านการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ การวิเคราะห์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และระดมความคิดเห็นร่วมกันในหัวข้อต่างๆ เช่น รายงานประเด็นสำคัญของแนวคิด UN ที่จะเปลี่ยนแปลงโลก ความท้าทายระดับโลก 10 ประการ ที่สหประชาชาติต้องเร่งผลักดันเพื่อหาแนวทางแก้ไข เช่น ปัญหาโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การดูแลปัญหาการเพิ่มประชากรของโลกกับปัญหาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของมนุษย์ เป็นต้น โดยมีผู้เข้าร่วมงานจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ จำนวน 72 คน

การฝึกอบรมครู “การพัฒนาการเรียนการสอน ด้านธุรกิจการเกษตร นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ด้านธุรกิจการเกษตร”

ITD ร่วมกับสำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากร
อาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดการ
ฝึกอบรมครูเรื่อง “การพัฒนาการเรียนการสอนด้านธุรกิจการ
เกษตร นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ด้านธุรกิจการ
เกษตร” ระหว่างวันที่ 14-18 มิถุนายน 2553 โดยนำคณาจารย์
อาชีวศึกษาที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการตลาดสินค้า
เกษตรและธุรกิจการเกษตร จำนวน 46 คน มาฝึกอบรม
เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการสร้างนวัตกรรม
และความคิดสร้างสรรค์ด้านธุรกิจเกษตร การตลาดระหว่าง
ประเทศ การตลาดเพื่อการส่งออก การพัฒนาในภูมิภาค และ
การพัฒนาอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง นอกจากนี้ ยังมีการนำคณาจารย์ไปทัศนศึกษา
ดูงานสถานประกอบธุรกิจภาคเกษตรด้วย

งานแถลงข้อมูล “รายงานการลงทุนโลก 2010”

ITD ร่วมกับที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) จัดงานแถลงข้อมูล “รายงานการลงทุนโลก 2010” เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2553 เพื่อนำเสนอภาพรวมการเคลื่อนย้ายและการกำกับทุนโลก และอภิปรายในประเด็นว่าด้วยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และกระบวนทัศน์การพัฒนาของบริษัทข้ามชาติ (TNCs Development Paradigm) โดยมีผู้แทนจากภาครัฐ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย สถาบันทางการเมือง องค์กรมหาชน สถานทูต องค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งสื่อมวลชนแขนงต่างๆ เข้าร่วมการสัมมนาจำนวน 543 คน

การฝึกอบรม “การจัดองค์ความรู้ในการสร้างผู้ประกอบการ”

ITD ร่วมกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต นำนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงแผนกวิชาต่างๆ เช่น การบัญชี การตลาด การออกแบบ การเลขานุการ คอมพิวเตอร์ ธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวการโรงแรมและการบริการ จำนวน 125 คน เข้ารับการฝึกอบรมเรื่อง “การจัดองค์ความรู้ในการสร้างผู้ประกอบการ” ระหว่างวันที่ 19-20 สิงหาคม 2553 ในหัวข้อเกี่ยวกับการเขียนแผนธุรกิจ การแสวงหาและการประเมินโอกาสทางธุรกิจ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การวางแผนการตลาด การบริหารทรัพยากรบุคคลและการเงิน ฯลฯ เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ในด้านวิชาชีพการเป็นผู้ประกอบการ และการเขียนแผนธุรกิจ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้

งานแถลงข้อมูล “รายงานการค้าและการพัฒนา 2010”

ITD ร่วมกับที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) จัดงานแถลงข้อมูล “รายงานการค้าและการพัฒนา 2010” เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2553 โดยมีผู้เข้าร่วมงานจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 92 คน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการค้าและการพัฒนาของโลก และการอภิปรายผลการวิเคราะห์การค้าและการพัฒนาปี 2010 ให้บุคลากรภาครัฐ และภาคเอกชนได้รับทราบ ซึ่ง Theme ของรายงานฉบับนี้คือ การฟื้นตัวของการจ้างงานหลังวิกฤตเศรษฐกิจโลก

งานวิจัย

ในปีงบประมาณ 2553 สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา ได้ดำเนินงานโครงการวิจัยทั้งสิ้น 8 โครงการ ใน 3 รูปแบบ ตามความเหมาะสมของโครงการ คือ การดำเนินงานศึกษาวิจัยโดยนักวิจัยของสถาบันฯเอง การร่วมมือดำเนินงานกับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญภายนอก และการว่าจ้างให้หน่วยงานภายนอกดำเนินงานโดยสถาบันฯ เป็นผู้บริหารงานและควบคุมคุณภาพผลงานวิจัย ซึ่งผลงานการศึกษาวิจัยของสถาบันฯจะให้บริการแก่ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการภาคเอกชน นักวิชาการ นักศึกษา ตลอดจนภาคประชาสังคม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในรูปแบบของรายงานการศึกษาวิจัย เอกสารประกอบการฝึกอบรมสัมมนา และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยโครงการวิจัยต่างๆ ของสถาบันฯ มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

โครงการวิจัยเรื่อง การเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงาน ตามมาตรฐานอาเซียน

เป็นการศึกษาผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบจากการเปิดเสรีแรงงานอาเซียน ในกรณีศึกษาวิชาชีพสถาปัตยกรรมและวิชาชีพวิศวกรรม ซึ่งเป็นอาชีพที่มีตลาดแรงงานอาเซียนรองรับ และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อก้าวไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี 2558 ที่มีแนวโน้มการขยายตัวตามการขยายตัวของภาคก่อสร้างและการลงทุน โดยทำการศึกษาถึงผลกระทบต่อประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่สำคัญในกลุ่มอาเซียน รวมไปถึงผลกระทบที่มีต่อการแข่งขันของแรงงานไทยในตลาดแรงงานภายในประเทศ โอกาสและอุปสรรคของการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพสถาปัตยกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียน

กรณีศึกษาวิชาชีพสถาปัตยกรรม ผลการศึกษาจากแบบจำลอง (GlobalTrade Analysis Project: GTAP) พบว่าการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมชาวไทยได้รับผลตอบแทนในอัตราที่สูงขึ้น ประเทศไทยได้ประโยชน์ในรูปของการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น ในอัตราที่สูงเป็นอันดับ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์

ในเชิงคุณภาพ ผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมไทยจะมีโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ในตลาดแรงงาน ได้เรียนรู้เทคนิคการทำงานจากสถาปนิกต่างชาติ ผลกระทบด้านลบคือ การถูกแย่งงานเนื่องจากสถาปนิกบางชาติมีค่าจ้างต่ำกว่าสถาปนิกไทย และในขณะเดียวกันตลาดการจ้างสถาปนิกในบางประเทศมีราคาสูงอาจมีปัญหาสมองไหลในกลุ่มสถาปนิกไทยที่มีความสามารถสูง อย่างไรก็ตามในด้านการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศของสถาปนิกไทยอาจมีอุปสรรคจากกรอบกติกาทางกฎหมายภายในของประเทศสมาชิก ที่ส่วนใหญ่ไม่เอื้ออำนวยให้สถาปนิกต่างชาติเดินทางเข้าไปประกอบวิชาชีพอิสระ แต่จะเน้นให้สถาปนิกต่างชาติต้องทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นจึงอาจมีอุปสรรคด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมในการทำงาน โดยเฉพาะด้านการสื่อสารและการติดต่อประสานงาน

กรณีศึกษาวิชาชีพวิศวกรรม การศึกษาผลกระทบการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพวิศวกรรมด้วยแบบจำลอง GTAP พบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนเกือบทุกประเทศจะมีความกินดีอยู่ดีมากขึ้น (ยกเว้นประเทศพม่า) ผู้ประกอบวิชาชีพชาวไทยลดการออกไปทำงานในประเทศนอกกลุ่มอาเซียนลง แล้วเดินทางไปทำงานในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มมากขึ้น โดยมีตลาดหลักคือ อินโดนีเซีย สิงคโปร์และมาเลเซีย วิศวกรชาวไทยจะได้รับผลตอบแทนเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่จะเพิ่มพูนประสบการณ์ และยกระดับความรู้ความสามารถมากขึ้นด้วย ซึ่งส่งผลต่อเนื่องถึงอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกัน อย่างไรก็ตามยังอาจมีข้อจำกัดบางประการเนื่องจากวิศวกรไทยส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านการติดต่อสัมพันธ์กับคนต่างชาติต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ต่างกรอบกติกาและแนวปฏิบัติ รวมถึงระบบการศึกษาในสายวิชาชีพนี้ของไทยยังไม่สามารถจัดทำกรรับรองมาตรฐานวุฒิการศึกษากับประเทศอื่นๆ และตลาดวิชาชีพของไทยก็ไม่เน้นความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดมาตรการจริงจังในการส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการขาดแคลนข้อมูลที่สำคัญในการวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์ ยังจะทำให้ประเทศไทยไม่ได้รับโอกาสจากการเปิดเสรีการค้าบริการวิชาชีพระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างเต็มที่อีกด้วย

โครงการวิจัยเรื่อง

“ทิศทางการย้ายฐานการผลิต

ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”

การวิจัยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทิศทางการขยาย หรือการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมสำคัญระหว่างประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ พร้อมนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเสนอแนะเป็นแนวทางในการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุนให้กับผู้ประกอบการและนักลงทุนไทยและจัดทำข้อเสนอแนะให้แก่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนานโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนภายใต้บริบทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) อย่างเต็มรูปแบบในปี 2558 จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน การลงทุน รวมทั้งแรงงานวิชาชีพสำหรับภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการส่งออกและการจ้างงานของไทย เนื่องจากผู้ผลิตในภาคอุตสาหกรรมจะมีโอกาสเลือกฐานการผลิต และสามารถขยายการลงทุนโดยตรงไปยังประเทศสมาชิก สามารถเลือกปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนต่ำกว่า รวมทั้งสามารถจำหน่ายสินค้าไปยังผู้บริโภคในประเทศอาเซียนและประเทศอื่นๆ ได้สะดวกขึ้น โครงการวิจัยนี้ศึกษาอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญ และมีมูลค่าการส่งออกมากเป็นลำดับต้นๆ ของไทย 3 ประเภท ได้แก่

1.อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป อุตสาหกรรมเสื้อผ้าเป็นอุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive Industries) ผลการศึกษาพบว่า ประเทศที่มีแนวโน้มเป็นเป้าหมายการลงทุน หรือขยายฐานการผลิตของผู้ประกอบการในไทยคือ เวียดนาม พม่า สปป.ลาว และอินโดนีเซีย ตามลำดับ ด้วยเหตุผลหลักคือเรื่องแสวงหาแรงงาน รองลงมาคือ การแสวงหาตลาด และการสร้างความหลากหลายด้านแหล่งรายได้และแหล่งทรัพยากรตามลำดับขณะที่ในด้านการขยายหรือย้ายฐานการผลิตจากประเทศอื่นๆในอาเซียนมาสู่ประเทศไทยนั้น พบว่ามีแนวโน้มที่ผู้ประกอบการในมาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์และอินโดนีเซีย จะย้ายฐานการผลิตเข้ามาไทย เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการแสวงหาวัตถุดิบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุดิบจากอุตสาหกรรมต้นน้ำ การแสวงหาตลาด และการสร้างความหลากหลายด้านแหล่งรายได้ตามลำดับ

การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นตัวเร่งกระบวนการรวมตัวกันของผู้ผลิตในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งได้มีการจัดตั้งเป็นสมาพันธ์สิ่งทออาเซียน (ASEAN Federation of Textile Industries : AFTEX) เพื่อรองรับการเป็นฐานการผลิตร่วม และมีโอกาสที่จะสร้างแบรนด์ของอาเซียน เพื่อดึงดูดผู้ซื้อทั่วโลกให้หันมาสนใจอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในอาเซียนมากขึ้น

2.อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป (ศึกษา 3 อุตสาหกรรม ได้แก่ สับปะรดกระป๋อง น้ำตาล และกุ้งแปรรูปและแช่แข็ง)

กรณีอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง พบว่าผู้ประกอบการในไทยมีแนวโน้มย้ายหรือขยายฐานการผลิตไปยังประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนามและอินโดนีเซีย ตามลำดับเพื่อแสวงหาทรัพยากรการผลิตที่มีต้นทุนต่ำโดยเฉพาะที่ดิน และสามารถกระจายความเสี่ยงด้านต้นทุนได้ ในขณะที่ผู้ประกอบการในเวียดนามและฟิลิปปินส์ ก็มีแนวโน้มที่จะขยาย หรือย้ายฐานการผลิตเข้ามาในไทย โดยผู้ประกอบการในเวียดนามต้องการเข้าถึงปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะการเรียนรู้ทางเทคโนโลยี ส่วนผู้ประกอบการในฟิลิปปินส์ต้องการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่มีความหลากหลาย และกระจายความเสี่ยงด้านต้นทุน

กรณีอุตสาหกรรมน้ำตาล พบว่าผู้ประกอบการในไทยมีโอกา้าย้ายหรือขยายฐานการผลิตไปยังประเทศอินโดนีเซีย กัมพูชา เวียดนาม สปป.ลาวและฟิลิปปินส์ตามลำดับเนื่องจากต้องการแสวงหาตลาดทรัพยากรการผลิตการสร้างความหลากหลายและการลดความเสี่ยงในการแข่งขัน ในขณะที่ประเทศอาเซียนอื่นๆ เช่น อินโดนีเซีย กัมพูชา เวียดนาม สิงคโปร์และสปป.ลาว อาจมีแนวโน้มจะย้ายหรือขยายฐานการผลิตเข้ามาในประเทศไทย โดยมีปัจจัยด้านการแสวงหาตลาด และการแสวงหาทรัพยากรการผลิตเป็นแรงผลักดันสำคัญ

กรณีอุตสาหกรรมกุ้งแปรรูปและแช่แข็ง พบว่ามีโอกาสที่จะเกิดการขยายหรือย้ายฐานการผลิตจากไทยไปยังเวียดนามและสหภาพพม่า เนื่องจากปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบและแรงงานราคาถูก ขณะเดียวกันประเทศอาเซียนอื่นๆ ที่มีโอกาสจะย้ายฐานการผลิตมายังประเทศไทย ได้แก่ เวียดนาม เนื่องจากจะได้รับประโยชน์จากการเข้าครอบครองปัจจัยการผลิต และสามารถลดต้นทุนด้านการขนส่ง

3.อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน (ศึกษา 2 อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศ และอุตสาหกรรมตู้เย็นใช้ในบ้านเรือน)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการไทยมีแนวโน้มที่จะขยาย หรือย้ายฐานการผลิตเครื่องปรับอากาศไปประเทศเวียดนาม เนื่องจากมีโอกาสบรรลุวัตถุประสงค์ในการแสวงหาตลาดและการแสวงหาทรัพยากรการผลิต บริษัทที่อาจย้ายฐานการผลิตจะเป็นบริษัทต่างชาติที่ร่วมทุนกับผู้ประกอบการไทย เนื่องจากบริษัทเหล่านี้เป็นผู้นำด้านการผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องปรับอากาศเกือบทุกบริษัทที่มีการร่วมทุนในประเทศอาเซียนอื่น ทำให้การขยายฐานหรือย้ายฐานการผลิตย่อมต้องขึ้นกับนโยบายของบริษัทแม่ในต่างประเทศ ส่วนการขยายหรือย้ายฐานการผลิตเครื่องปรับอากาศจากประเทศอาเซียนมายังประเทศไทยพบว่า ประเทศอินโดนีเซียมีแนวโน้มจะขยาย หรือย้ายฐานการผลิตมายังประเทศไทย เนื่องจากต้องการเข้าครอบครองปัจจัยการผลิต และลดต้นทุนด้านการขนส่ง

ในขณะที่อุตสาหกรรมตู้เย็นใช้ในบ้านเรือนนั้น มีแนวโน้มจะไม่เกิดการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอาเซียนอื่นๆ เนื่องจากบริษัทผลิตตู้เย็นในประเทศไทยทั้งหมดเป็นบริษัทที่เกิดจากการร่วมทุนกับต่างชาติคือ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้และจีน ซึ่งได้มีการย้ายฐานการผลิต และขยายการลงทุนเพื่อความเหมาะสมในการลงทุนระหว่างประเทศแล้ว และทำให้ไม่น่าจะมีแนวโน้มในการย้ายฐานการผลิตจากประเทศอาเซียนอื่นมายังประเทศไทยด้วย เนื่องจากบริษัทผลิตตู้เย็นรายใหญ่ในอาเซียนทั้งหมดเป็นบริษัทที่เกิดจากการร่วมทุนกับต่างชาติ และจะมีบริษัทลูกซึ่งเกิดจากการร่วมทุนระหว่างนักลงทุนท้องถิ่นและบริษัทแม่อยู่ในประเทศที่มีศักยภาพด้านตลาดและทรัพยากรในอาเซียนแทบทุกประเทศอยู่แล้ว

โครงการวิจัยเรื่อง

“การสำรวจข้อมูลการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน”

เป็นการศึกษาเพื่อประเมินและวิเคราะห์แนวโน้มการใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนของสินค้าไทยที่ส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียน และวิเคราะห์ถึงเหตุผลของการที่ผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิพิเศษทางภาษีภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนค่อนข้างน้อย ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่ผู้ประกอบการส่งออกขอใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนค่อนข้างน้อย เพราะเห็นว่าการดำเนินการเพื่อขอใช้สิทธิฯ มีความซับซ้อน ไม่สะดวก และเป็นต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่ระบุว่าไม่ได้รับหรือไม่มีข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับกระบวนการขอใช้สิทธิฯ จึงไม่ได้ยื่นขอใช้สิทธิฯ ในการส่งออก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาให้กระบวนการขอใช้สิทธิฯ มีความสะดวกขึ้น การประชาสัมพันธ์ข้อมูล หรือจัดอบรมให้กับผู้ประกอบการอย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยได้รับประโยชน์มากขึ้น

โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบุคลากรศาสตร์กำลังคน และงานวิจัยเพื่อรองรับกระแสจีนภิวัตน์”

ปัจจุบันจีนกำลังเร่งพัฒนาประเทศในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจของจีนได้ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ในโลก รวมทั้งการพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทย โครงการวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษาความรู้ (Knowledge Management) ที่เกี่ยวข้องกับจีนที่มีในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทาง และหัวข้อการวิจัยเกี่ยวกับจีน ทั้งในด้านการวิจัยเริ่มต้น และการวิจัยต่อยอด รวมไปถึงการเสนอแนวทางการพัฒนากำลังคนในส่วนของการศึกษา และการวิจัยของรัฐ เพื่อรองรับการขยายตัวของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างจีนและไทย เพื่อให้เกิดยุทธศาสตร์การวิจัยและการพัฒนากำลังคนด้านจีนศึกษาในด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีการศึกษาวิจัยและจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเศรษฐกิจจีนเพิ่มมากขึ้น แต่ยังไม่มีความมากนัก โดยยังไม่มีการผลิตนักศึกษาหรือบุคลากรจีนศึกษาด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องมากนัก อีกทั้งการศึกษาก็ไม่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจจีน และจีนภิวัตน์ในมิติเชิงลึกด้านต่างๆ เช่น สาขาล้งงาน สาขบริการ สาขขนส่งโลจิสติกส์ สาขการเงิน สาขการธนาคาร สาขประกันภัยในจีน เป็นต้น ประเทศไทยยังขาดการศึกษารวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจจีนอย่างเป็นระบบ ซึ่งฐานข้อมูลของหลายหน่วยงานที่มีอยู่ก็ไม่ได้มีการเผยแพร่อย่างแพร่หลาย นอกจากนี้งานส่วนใหญ่ยังเป็นผลงานของนักวิจัยที่วิจัยเศรษฐกิจจีนผ่านภาษาอังกฤษ และนักวิชาการหรือนักวิจัยด้านเศรษฐกิจจีนในประเทศไทยที่มีความสามารถในการใช้ภาษาจีนกลางก็มีไม่มากนัก ทำให้การศึกษารวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจของไทยยังขาดยุทธศาสตร์และไร้ทิศทาง ทั้งด้านวิชาการและการจัดการงบประมาณ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ทั้งทางด้านการวิจัย การเรียนการสอน และการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับกระแสจีนภิวัตน์ โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบความร่วมมือและสร้างเครือข่ายของกำลังคนด้านจีนศึกษาด้านเศรษฐกิจจีน การยกระดับและเน้นคุณภาพหลักสูตรการศึกษาด้านเศรษฐกิจจีน การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยด้านจีนศึกษาด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรมนุษย์ด้านจีนศึกษาในประเทศไทยที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

โครงการวิจัยเรื่อง

“การอำนวยความสะดวกทางการค้า และผลกระทบต่อการค้าของประเทศไทย”

ปัจจุบันประเทศไทยได้รับการจัดอันดับดัชนีด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าโดยธนาคารโลกให้อยู่ลำดับที่ 35 จากทั้งหมด 183 ประเทศ และในปี ค.ศ. 2006-2010 ประเทศไทยมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าจัดเป็นลำดับที่ 3 ในภูมิภาคอาเซียนรองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย แต่ยังต่ำกว่าประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี และจีน โครงการวิจัยนี้จึงทำการศึกษาค้นคว้าสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าใน 4 ประเด็นหลัก คือ 1.การศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการและกฎระเบียบพิธีการศุลกากรของประเทศไทย 2.การศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าและความสอดคล้องของนโยบายภาครัฐ: กรณีศึกษาเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ R12 3.การศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าของประเทศไทยในกรณีสินค้าส่งออก และ 4.การศึกษาผลกระทบของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าต่อการค้าระหว่างประเทศของไทย ในกรณีของท่าเรือ

ผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาและการให้บริการของกรมศุลกากรของไต้หวัน เป็นไปตามแนวทางที่องค์การการค้าโลก (WTO) และองค์การศุลกากรโลก (WCO) กำหนด คือเน้นลดระยะเวลาในการตรวจสอบปล่อยสินค้าและลดจำนวนขั้นตอนพิธีการศุลกากร โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย (อาทิ ระบบ E-Customs) เข้ามาช่วยในการบริการ และได้ปรับเปลี่ยนกฎหมายศุลกากรให้มีความสอดคล้อง และทันต่อโลกในปัจจุบันมากขึ้น ทำให้กระบวนการและกฎระเบียบด้านพิธีการศุลกากรของประเทศไทยมีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในด้านเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ R12 นั้น ปัจจุบันสามารถใช้ขนส่งสินค้าและสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง แต่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรปรับปรุงพัฒนา เช่น การจัดสรรการใช้ประโยชน์พื้นที่ด้านนครพนมและด้านท่าแขก สภาพเส้นทางที่ลาดชัน การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปยังบ่อทางตามเส้นทางในเวียดนามไม่มีภาษาอังกฤษกำกับ เป็นต้น ผลการศึกษาด้านความสะดวกทางการค้าในกรณีสินค้าส่งออกนั้น ปัจจุบันผู้ประกอบการไทยมีต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.92 ของมูลค่าสินค้าทั้งหมด โดยต้นทุนของสินค้าเกษตรและอาหารจะสูงกว่าสินค้าอุตสาหกรรม ต้นทุนที่มีสัดส่วนสูงสุดคือ ต้นทุนจากการผ่านพิธีการศุลกากร และต้นทุนจากกระบวนการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้า ตามลำดับ ส่วนต้นทุนทางอ้อมซึ่งวัดจากระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการที่สืบเนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นพบว่า ใช้เวลาประมาณ 9.21 วัน

ส่วนผลการศึกษากรณีท่าเรือซึ่งครอบคลุมท่าเรือหลัก 2 แห่งของประเทศไทย คือ ท่าเรือกรุงเทพ (ท่าเรือคลองเตย) และท่าเรือแหลมฉบัง พบว่าปัญหาของท่าเรือกรุงเทพคือ ปัญหาด้านข้อจำกัดทางกายภาพและปัญหาด้านการจราจร ส่วนท่าเรือแหลมฉบังมีปัญหาเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบของการอำนวยความสะดวกบริษัทผู้ให้บริการขนส่งหรือผู้ส่งออก การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของทั้งสองท่าเรือ ผลการศึกษาเสนอว่าจะต้องมีแผนงานที่ชัดเจนในการวางยุทธศาสตร์ โดยมุ่งให้อำนวยความสะดวกในการส่งออกเป็นหลัก ผลักดันให้เกิดการแข่งขันของภาคเอกชนในการบริหารท่าเรือขึ้น กำหนดบทบาทของการท่าเรือให้มีความชัดเจนว่าเป็นผู้วางนโยบายและกำกับดูแลนโยบาย (Regulator) ในด้านกระบวนการพิธีการทางศุลกากรให้ตั้งคณะกรรมการความร่วมมือที่มีผู้แทนการท่าเรือและกรมศุลกากรร่วมด้วย

โครงการวิจัยเรื่อง

“การประเมินผลกระทบจากมาตรการการปรับคาร์บอน
ก่อนข้ามพรมแดน (Border Carbon Adjustment)
และการเตรียมความพร้อมของไทย เพื่อรักษา
ขีดความสามารถการแข่งขันในการค้าระหว่างประเทศ”

ปัญหาภาวะโลกร้อนที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ทำให้ประเทศพัฒนาแล้ว โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา มีแนวคิดในการนำมาตรการการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Border Carbon Adjustment: BCA) มาบังคับใช้ โดยสภาของสหรัฐอเมริกาได้ผ่านร่างกฎหมาย The American Clean Energy and Security Act of 2009 เพื่อบังคับใช้ในบางสาขาการผลิต เพื่อช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ นั้น มาตรการดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อประเทศกำลังพัฒนาอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก ประเทศไทยจึงต้องเตรียมรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยศึกษาความเป็นไปได้ในการบังคับใช้ และประเมินผลกระทบภายใต้สถานการณ์จำลองที่คำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนในรายสาขาการผลิต เทียบกับการปล่อยก๊าซคาร์บอนในประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายสาขาการผลิตที่มีความสำคัญต่อการส่งออกของไทยและมีแนวโน้มที่จะถูกบังคับใช้มาตรการ BCA

โครงการวิจัยเรื่อง

“การศึกษามาตรการ Border Carbon Adjustments ในการลดโลกร้อน: มิติด้านกฎหมาย”

ศึกษาเกี่ยวกับกลไก และวิธีการบังคับใช้มาตรการปรับค่าคาร์บอนข้ามพรมแดน (Border Carbon Adjustments: BCA) ของประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป รวมถึงความสอดคล้องและความขัดแย้งระหว่างมาตรการ BCA กับกฎระเบียบและมาตรการภายใต้ GATT/WTO เพื่อเตรียมการรับมือและติดตามความคืบหน้าทางด้านร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่าหลักการของมาตรการ BCA ที่จะนำมาปรับใช้กับสินค้านำเข้า มี 3 แนวทางหลัก ได้แก่

1. การจัดเก็บภาษีคาร์บอนที่พรมแดน (Border Carbon Tariff) หรือการกำหนดให้มีการซื้อ Emission Allowances (requirement to purchase Emission Allowances)
2. ประเทศที่นำเข้าจะกำหนดภาษีมาตรฐาน หรือกำหนดจำนวน Emission Allowances สำหรับแต่ละกลุ่มสินค้าภายใต้ BCA ที่จะต้องชำระภาษี เมื่อมีการนำเข้าสินค้าในกลุ่มที่กำหนด โดยอาจจะกำหนดบนพื้นฐานของคาร์บอนแฝงของสินค้าภายในประเทศหรือคาร์บอนแฝงของสินค้านำเข้า
3. การกำหนดภาษีมาตรฐาน หรือ Emission Allowances ให้ผู้ส่งออกซื้อ สำหรับแต่ละสินค้าภายใต้ BCA

สหรัฐอเมริกาได้ร่างกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงและพลังงาน (The American Clean Energy and Security Act ค.ศ. 2009) ซึ่งได้กำหนดมาตรการปรับค่าคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดนสหรัฐ สำหรับสินค้านำเข้า แต่มาตรการนี้ยังมีข้อด้อยในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากการใช้มาตรการปรับค่าคาร์บอนที่พรมแดนนั้นมีหลากหลายวิธี และมีความไม่แน่นอน รวมทั้งต้องมีการพิสูจน์ค่าคาร์บอนแฝง และอัตราภาษีที่เรียกเก็บในแต่ละวิธีที่ไม่เท่ากันทำให้เกิดปัญหาความไม่แน่นอน และการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งอาจกลายเป็นอุปสรรคทางการค้าและขัดหรือแย้งกับหลักขององค์การการค้าโลก

อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาอาจจะบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดภาวะโลกร้อน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเลือกมาตรการที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองมากที่สุด และมีความได้เปรียบในการแข่งขันสูง ความมุ่งมั่นนี้สะท้อนให้เห็นได้จากการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้เสนอกฎหมายลักษณะดังกล่าวหลายฉบับ

ส่วนสหภาพยุโรปไม่ได้ร่างกฎหมายเกี่ยวกับ BCA โดยตรง แต่ได้มีการผนวกสาระสำคัญและมาตรการลดโลกร้อนตามพิธีสารเกียวโตเป็นกฎหมายภายในของสหภาพยุโรปในความตกลงร่วมของประเทศสมาชิกที่จะร่วมดำเนินการในช่วงระยะเวลาหลังปี ค.ศ. 2012 (Post 2012) จากการพิจารณาทางเลือกในการบังคับใช้มาตรการลดภาวะโลกร้อนโดยเลือกที่จะทำความตกลงระหว่างประเทศแบบบูรณาการเพียงฉบับเดียวแทนที่พิธีสารเกียวโต และผนวกเอาสาระสำคัญและองค์ประกอบต่างๆ ของพิธีสารเกียวโตเข้าในความตกลงใหม่นี้ ซึ่งจะมุ่งเน้นให้ประเทศกำลังพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมด้วยโดยอาจจะกำหนดระดับความรับผิดชอบแตกต่างกันไปตามศักยภาพ ซึ่งกฎหมายใหม่ภายใต้ร่างข้อกำหนดฉบับนี้จะมีสาระสำคัญคือ

1. สหภาพยุโรปจะปฏิบัติตามพันธกิจในการลดอุณหภูมิโลกลง 2 องศาเซลเซียสภายในปี ค.ศ. 2020
2. ทุกประเทศในโลกรวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาจะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเหมาะสม และยกระดับไปสู่การบังคับใช้มาตรการกำหนดเพดานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและสนับสนุนการค้าคาร์บอนเครดิต (Cap - and - Trade)
3. ส่งเสริมตลาดคาร์บอนระหว่างประเทศ แต่ต้องมีข้อจำกัดในการใช้คาร์บอนเครดิตโดยไม่ให้ใช้คาร์บอนเครดิตในอุตสาหกรรมที่เพิ่มพูนการลดภาวะโลกร้อน
4. ห้ามการใช้มาตรการคาร์บอนเครดิตเพื่อการบิดเบือนการแข่งขัน หรือนำไปสู่การโยกย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่ไม่มีการบังคับใช้กฎหมายลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก
5. ส่งเสริมกลไกการพัฒนาที่สะอาด
6. ห้ามการให้ใช้คาร์บอนเครดิตทดแทนในโครงการอุตสาหกรรมก๊าซ ที่เป็นอันตรายต่อการเกิดก๊าซภาวะเรือนกระจกและการทำลายบรรยากาศชั้นโอโซน โดยเฉพาะการผลิตและการใช้สาร trifluoromethane (HFC-23) และ nitrous oxide (N₂O) ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2013 เป็นต้นไป

โครงการวิจัยเรื่อง

“เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย”

ภาครัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในอนาคต โดยบรรจุแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 อย่างไรก็ตาม การศึกษาอย่างรอบด้านเชิงเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ยังคงไม่แพร่หลายมากนัก โครงการวิจัยนี้จึงทำการศึกษาในประเด็นการวิเคราะห์การขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ ได้แก่ ความสำคัญของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมไปถึงโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยที่สนับสนุนการใช้นโยบายนี้เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย เพื่อกระตุ้นให้ภาคส่วนต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจไทยในอนาคต ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมสร้างสรรค์มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทยคิดเป็นมูลค่าร้อยละ 8.55 ของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ สามารถสร้างงานให้แก่แรงงานเป็นจำนวนมาก และยังมีส่วนในการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

ทั้งนี้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไทยต้องการการสนับสนุนในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการพัฒนาประสิทธิภาพทางการผลิต การให้ความช่วยเหลือในการบริหารจัดการ และนำทรัพยากรมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามขณะนี้ประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงานสายอาชีพที่จบจากสาขาอาชีวศึกษา และแรงงานที่จบการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานแต่เป็นสาขาที่ขาดแคลนอย่างรุนแรง ดังนั้นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงควรเน้นการพัฒนาทั้งในภาคการศึกษา และการพัฒนาในตลาดแรงงานจากการฝึกอบรมฝีมือแรงงานในระหว่างทำงาน รวมถึงผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีความมุ่งมั่นในการทำงานด้วย

งานสารสนเทศ และเผยแพร่วิชาการ

งานสารสนเทศ

ในช่วงที่ผ่านมา ITD ได้มีการปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีความทันสมัย โดยปรับปรุงระบบ Website ของ ITD ให้มีความน่าสนใจ สะดวกต่อการเข้าชม มากยิ่งขึ้น ด้วยการสร้างระบบการเรียกดูภาพกิจกรรมที่ง่ายต่อการใช้งาน โดยขยาย หน้าเว็บไซต์ให้เต็มหน้าจอและเพิ่มการเน้นสี (Color Highlight) ข้อความ นอกจากนี้ ยังเพิ่มพื้นที่หน้าเว็บไซต์สำหรับประชาสัมพันธ์ผลงาน (List of Product) การนำเสนอ กิจกรรมของ ITD ในรูปแบบวิดีโอ (Video Stream) รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ โครงการต่างๆ และยังจัดทำแบบสำรวจความต้องการของตลาด (Market Survey) บนหน้าเว็บไซต์ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้อง กับสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน จึงมีการสร้างระบบ Social Network ของ ITD เช่น Facebook และ Twitter (<http://www.facebook.com/itd.th> และ <http://twitter.com/#!/itdlive>) เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่องค์ความรู้และกิจกรรมต่างๆ และเพิ่มพื้นที่หน้าเว็บไซต์สำหรับ Twitter & Facebook Connectivity เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการเชื่อมต่อ และติดตามข่าวสารล่าสุดของ ITD รวมทั้ง ยังเพิ่มช่องทางการเชื่อมต่อและเข้าถึงเว็บไซต์ของ ITD ผ่านเว็บไซต์ของเครือข่าย พันธมิตรด้วย อาทิ หน่วยงานองค์การมหาชนต่างๆ, มูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรม เครื่องนุ่งห่มไทย, กระทรวงการต่างประเทศ, กระทรวงการคลัง, กระทรวงพาณิชย์, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย, WTO, WIPO, UNITAR, UNESCAP, สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (TICA), และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

งานเผยแพร่วิชาการ

ด้านงานเผยแพร่วิชาการ ที่ผ่านมามี ITD ได้มีการประชาสัมพันธ์และสื่อสารข้อมูลองค์กรมากยิ่งขึ้นผ่านช่องทางต่างๆ รวมทั้งสื่อสาธารณะทั่วไป เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

สื่อวิทยุ

ITD ได้จัดทำรายการสารคดี “2 นาฬิกา ITD” ออกอากาศทางสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: FM 101.5 MHz. ทุกวันจันทร์ – ศุกร์ เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการของ ITD ในหัวข้อเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางปัญญา อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries) ความสัมพันธ์ไทย-อียู การเจรจาสิ่งแวดล้อมในเวทีการค้าโลก และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โทรทัศน์

ITD ได้จัดทำรายการ “เรียนรู้เพื่อนบ้าน” ออกอากาศทาง ASTV แก้วแก้วชาแนล เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการค้าระหว่างประเทศ การลงทุน และการพัฒนา โดยวิทยากรของ ITD เป็นผู้ให้ความรู้ในหัวข้อต่างๆ ได้แก่ Cluster VISA, รายงานการลงทุนโลก 2010 (World Investment Report 2010: WIR2010), R9 ถนนสายเศรษฐกิจ และสปป.ไทยไปจีน เป็นต้น

สิ่งพิมพ์สาธารณะ

ที่ผ่านมา ITD ได้มีการเผยแพร่กิจกรรม บทความวิชาการ งานสัมมนา และงานฝึกอบรม ผ่านหนังสือพิมพ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ มติชน ประชาชาติธุรกิจ กรุงเทพธุรกิจ โพสต์ทูเดย์ สยามรัฐ เนชั่น บางกอกโพสต์ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ฐานเศรษฐกิจ แนวหน้า ผู้จัดการ ข่าวสด บ้านเมือง พิมพ์ไทย ทรานสปอร์ตเจอร์นัล เป็นต้น และยังมีการลงประชาสัมพันธ์เผยแพร่แบบสำรวจความต้องการของตลาด (Market Survey) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกด้วย

สื่อและสิ่งพิมพ์ของ ITD

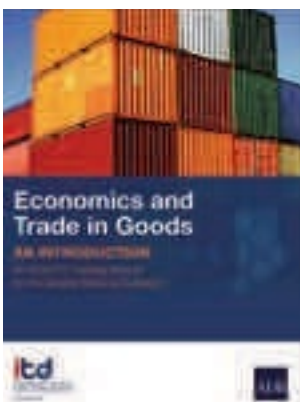
ITD มีการจัดทำสื่อและสิ่งพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลงานวิชาการในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและเผยแพร่ภาพลักษณ์ของ ITD ให้บุคคลและหน่วยงานภายนอกได้รู้จัก และรับรู้ถึงภารกิจขององค์กรผ่านสื่อและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้แก่

- ชุด ITD Exhibition Kit เพื่อรองรับการจัดงาน ออกบูธแสดงผลงาน และการจัดนิทรรศการของ ITD

- วารสาร ITD>DO สำหรับเผยแพร่ให้กับสาธารณชนทั่วไป และยังสามารถ Download ได้จาก Website ของ ITD เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในองค์กร เช่น งานวิจัย หลักสูตรการฝึกอบรม สัมมนา ฯลฯ รวมถึงองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีประโยชน์ และรู้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการค้าระหว่างประเทศ การเงิน การคลัง การลงทุน และการพัฒนา

- CD Box Set ซึ่งเป็นหลักสูตรการฝึกอบรม 3 หลักสูตร ที่ ITD ได้ร่วมกับธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ภายใต้โครงการ “Regional Technical Assistance for Support to Trade Facilitation and Capacity Building in the Greater Mekong Subregion” จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการค้าระหว่างประเทศให้กับบุคลากรภาครัฐในกลุ่มประเทศ GMS อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน และการบริการระหว่างกัน ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก CD Box Set 3 หลักสูตร ได้แก่

“Economics and Trade in Goods” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎระเบียบทางการค้าสินค้า มาตรการกีดกันที่มีใช้ภาษีศุลกากร การเข้าถึงตลาดของสินค้าที่มีใช้เกษตรกรรม การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการเจรจาการค้าสินค้าตามแนวทางที่กำหนดในกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก

“Trade and Investment in Services” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจการค้าบริการ หลักกฎหมายการค้าบริการระหว่างประเทศ การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการขนส่ง และการเจรจาการค้าบริการตามแนวทางที่กำหนดในกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก

“Trade Remedies” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎระเบียบและแนวปฏิบัติในการใช้มาตรการปกป้องทางการค้า และการต่อต้านการทุ่มตลาดตามแนวทางที่กำหนดในกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก

- CD Box Set “WTO Watch จักรวาลแห่งการค้าโลก” ซึ่งได้รับอนุญาตเผยแพร่โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่มีเนื้อหาอธิบายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎกติกาต่างๆ ขององค์การการค้าโลก และความสำคัญของระเบียบเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีต่อเศรษฐกิจไทย

การจัดพิมพ์ผลการศึกษาวิจัย ITD

ที่ผ่านมา ITD ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณะ มาดำเนินการออกแบบรูปเล่ม และจัดทำ Artwork เพื่อตีพิมพ์ให้มีความน่าสนใจและน่าอ่านมากขึ้น โดยงานวิจัยที่ตีพิมพ์มีดังนี้

- กลไกการส่งออกข้าวของ สปป.ลาว ฉบับภาษาไทย และภาษาลาว
- ทรัพย์สินทางปัญญา: กรณีศึกษา SMEs ไทย
- เขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน: การเข้าสู่ตลาดจีนของภาคบริการไทย แยกเป็น 6 รายธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจสปาไทย ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจการศึกษา ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจโรงพยาบาล
- คู่มือการลงทุนภาคเกษตรใน สปป.ลาว

นอกจากนี้ ITD ยังได้ดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลและองค์ความรู้จากงานแถลงข้อมูลรายงานการลงทุนโลก 2010 (World Investment Report 2010: WIR2010) ภายหลังการจัดงานแถลงข้อมูลฯ ซึ่ง ITD ได้รับมอบหมายจาก UNCTAD ให้เป็นผู้เผยแพร่รายงานการลงทุนโลก 2010 ซึ่งดำเนินการร่วมกันโดยนักวิชาการกว่า

140 คนทั่วโลก เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนข้ามชาติ ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม การกระจายเทคโนโลยี และการจ้างงานไปยังภูมิภาคหรือระหว่างภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกนำมาสู่ความเข้าใจในภาพรวมและจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยประเด็นสำคัญของรายงาน คือ “การลงทุนในเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ” ซึ่งเป็นประเด็นที่ทันสมัยและจะมีผลเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนไม่ว่าในภาคเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

บทความที่ตีพิมพ์

ITD ได้จัดทำบทความเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า และการพัฒนา เผยแพร่โดยตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ อาทิ หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ และสามารถ Download ได้ที่ www.itd.or.th ดังนี้

- 1) “การลงทุนคาร์บอนต่ำ เรื่องน่าสนใจจาก World Investment Report 2010” โดย คุณวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์ ผู้อำนวยการ ตีพิมพ์ในวารสารมติชนสุดสัปดาห์
- 2) “หุ้นส่วนประเทศไทย: เทรนด์ไหน? คือคุณ...” โดย คุณวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์ ผู้อำนวยการ ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
- 3) “ภาวะโลกร้อนภัยที่คนไทยไม่ควรมองข้าม” โดย คุณวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์ ผู้อำนวยการ ตีพิมพ์ในวารสาร ITD>do ฉบับที่ 1
- 4) “เทรนด์ไหน? คือคุณ... แนวโน้มเทรนด์โลก” โดย คุณวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์ ผู้อำนวยการ ตีพิมพ์ในวารสาร ITD>do ฉบับที่ 1
- 5) “บริการไทยย้ายไปแดนมังกร ลู่ทางธุรกิจอาหารไทย โอกาสธุรกิจท่องเที่ยวจีน-ไทย ยังสดใสเปี่ยมศักยภาพ อนาคตธุรกิจสปาไทยในจีนลู่ทางสดใส ศักยภาพการลงทุนในธุรกิจโรงแรม” โดยนักวิชาการ ITD ตีพิมพ์ในวารสาร ITD>do ฉบับที่ 1
- 6) “เรื่องน่าสนใจบนเส้นทาง R3A” โดย นักวิชาการ ITD ตีพิมพ์ในวารสาร ITD>do ฉบับที่ 1
- 7) “SME ไทยกับการลงทุนในต่างประเทศ” โดยนักวิชาการ ITD ตีพิมพ์ในวารสาร ITD>do ฉบับที่ 1
- 8) “องค์การการค้าโลกกับการเปิดเสรีทางการค้าของไทย” โดยนักวิชาการ ITD ตีพิมพ์ในวารสาร ITD>do ฉบับที่ 1

บทความเรื่อง

เศรษฐกิจสร้างสรรค์... แผนที่ใกล้แค่เอื้อมของคนไทย

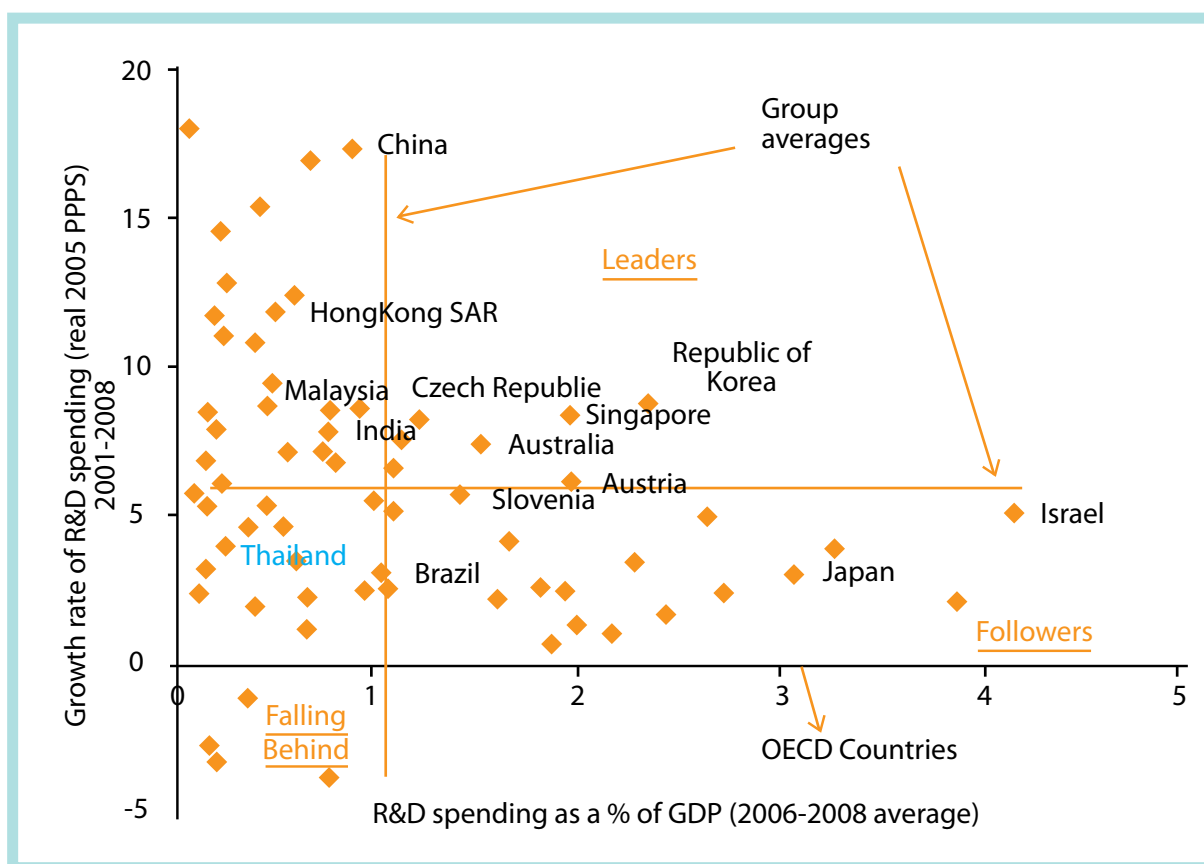
“ประเทศไทยกำลังดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์”

คำกล่าวนี้นี้คงทำให้หลายคนสงสัยว่า... อย่งไรจึงจะเรียกว่าเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์?

ก่อนจะตอบคำถามนี้ ลองย้อนกลับไปมองเศรษฐกิจในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมาจะเห็นว่า ภาคการผลิตหลักของประเทศไทยต้องพึ่งพาแรงงาน และเครื่องจักรที่นำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก โดยเฉพาะแรงงานราคาถูกซึ่งเป็นปัจจัยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ประเทศไทยเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกของไทยในปี พ.ศ. 2506 จวบจนถึงปัจจุบัน รวม 11 แผน (แผนฯ ฉบับที่ 11 สำหรับปี พ.ศ. 2555-2559) จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและแผนการพัฒนาประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากปัจจัยภายใน เช่น โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป และปัจจัยภายนอก เช่น กระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะแผนฯ ฉบับที่ 11 นี้ จะเห็นการขึ้นนำให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิต โดยเน้นการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น

ในทศวรรษนี้ เทคโนโลยีถือเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตที่สำคัญ แต่เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ จะพบว่า ประเทศไทยยังมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R&D) ค่อนข้างต่ำ ทำให้มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการออกแบบและการผลิต รวมถึงการพัฒนาศักยภาพหรือผลิตภาพแรงงาน ค่อนข้างต่ำกว่าหลายประเทศ (รูปที่ 1 แสดงอัตราการเจริญเติบโตของการใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาและสัดส่วนการใช้จ่ายในด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ) ทำให้ประเทศไทยถูกมองเป็นเพียงผู้รับจ้างผลิตของนักลงทุนต่างชาติ โดยมีคู่แข่งที่สำคัญ คือ แรงงานจีน และเวียดนาม

รูปที่ 1 อัตราการเจริญเติบโตของการใช้จ่ายในด้านการวิจัยและพัฒนา และสัดส่วนการใช้จ่ายในด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ¹ (เฉลี่ยระหว่างปี ค.ศ.2006 - 2008)

ที่มา: Braga (2010), *Innovation and Growth: Policy Lessons from Catching Up Experiences*. Presentation in the Workshop on Skill for Innovation-Led Growth, organized by World Bank and NESDB, December 7, 2010, Bangkok, Thailand.

¹ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) เป็นตัวเลขมูลค่าการผลิตของภาคการผลิตสินค้าและบริการทุกสาขาที่เกิดขึ้นในอาณาเขตของประเทศ โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติของผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจ และมักแสดงรายงานในลักษณะรายสาขาและภาพรวม

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) ในฐานะหน่วยงานที่ดำเนินการกิจด้านการวิจัยและฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้และพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการไทย มองทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตว่าหากไทยยังมีการลงทุนเพื่อการพัฒนา R&D น้อยและแรงงานยังไม่มีความพร้อมด้านภาษา และการใช้เทคโนโลยีมากนัก ก็ควรจะหันไปให้ความสำคัญกับทรัพยากรด้านอื่นๆ ที่ไทยมีความพร้อม และพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนส่วนใหญ่อย่างยั่งยืน โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การพัฒนาผลิตภาพของปัจจัยการผลิต และการเพิ่มผลตอบแทนต่อหน่วยของปัจจัยการผลิต แทนการเน้นเพิ่มผลกำไรจากการประกอบธุรกิจอย่างที่เคยทำมา ซึ่งเมื่อมองที่ทุนแรงงาน และเทคโนโลยีที่มีอยู่ โดยเฉพาะจากฐานทุนความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศไทยก็สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและความสร้างสรรค์ คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่จะสร้างผลตอบแทนในเชิงพาณิชย์ได้ไม่ยาก การสนับสนุนนโยบาย “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” จึงเป็นแนวทางที่จะนำศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ที่ประชาชนมีอยู่มาเป็นตัวผลักดันเศรษฐกิจ และเป็นกลจักรตัวใหม่สำหรับเศรษฐกิจไทย

ดังนั้น “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” จึงหมายถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมหรือที่เรียกว่า “การประดิษฐ์คิดสิ่งใหม่” ซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชน และนี่คือเรื่องที่คนไทยทุกเพศทุกวัยต่างมีความสามารถกันอยู่ไม่น้อย นโยบาย “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” จึงทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจได้มากกว่ารูปแบบการพัฒนาในอดีต ที่เน้นการกระตุ้นภาคอุตสาหกรรม และคนที่ได้รับผลประโยชน์จะจำกัดอยู่ในกลุ่มของนายทุนและเจ้าของกิจการ นโยบายนี้จึงเป็นการเปิดโอกาส และกระตุ้นให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นรากฐานของประเทศ หรือเป็นแรงงานของประเทศ ที่อาจจะคุ้นเคยกับการเป็นลูกจ้าง เกิดความคิดที่จะผันตัวเองเป็นผู้สร้างสร้างงานที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ กลายเป็นเจ้าของกิจการ สามารถเพิ่มรายได้จากค่าจ้างแรงงานเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้

จากนโยบายดังกล่าว ITD จึงได้ศึกษาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ และค้นคว้าวิธีคิดของนักวิชาการรุ่นใหม่จากหลากหลายสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามารวบรวม และจำแนกเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1: จุดมุ่งหมายการพัฒนาสำหรับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หรืออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย เช่น ความสำคัญในการเป็นแหล่งจ้างงาน การสร้างมูลค่าเพิ่มทางการผลิตในรายสาขาสัดส่วนของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) และความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชนและการพัฒนาชุมชน ซึ่งผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ 4 กลุ่มใหญ่ และ 15 อุตสาหกรรมย่อย ตามการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงถึงร้อยละ 8.55 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) หรือคิดเป็นมูลค่า 665.30 พันล้านบาท

รายละเอียดกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์แสดงใน Box 1

Box1

กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

1. มรดกทางวัฒนธรรม

- 1.1 งานฝีมือ/หัตถกรรม (Crafts)
- 1.2 การแพทย์แผนไทย (Thai massage)
- 1.3 อาหารไทย
- 1.4 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. ศิลปะ

- 2.1 ศิลปะการแสดง (Performing arts)
- 2.2 ทักษะศิลป์ Visual arts
(จิตรกรรม, ประติมากรรม, สถาปัตยกรรม)

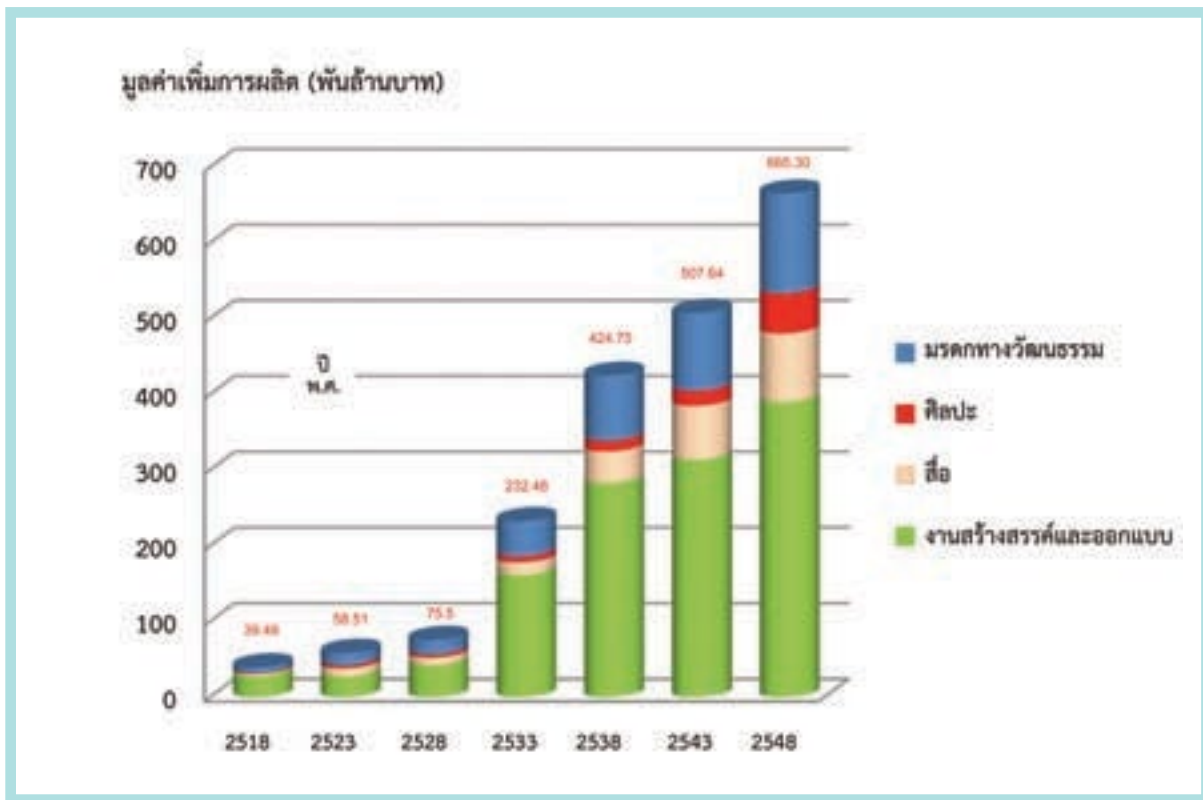
3. สื่อ

- 3.1 ภาพยนตร์และวีดิทัศน์
- 3.2 การพิมพ์
- 3.3 การกระจายเสียง
- 3.4 ดนตรี

4. งานสร้างสรรค์และออกแบบ

- 4.1 การออกแบบ
- 4.2 แฟชั่น
- 4.3 สถาปัตยกรรม
(สถาปัตยกรรมหลัก, สถาปัตยกรรมผังเมือง,
ภูมิสถาปัตยกรรม, สถาปัตยกรรมภายในและมัณฑนศิลป์)
- 4.4 การโฆษณา
- 4.5 ซอฟต์แวร์

รูปที่ 2 ภาพแสดงสัดส่วนมูลค่าเพิ่มทางการผลิตของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา

จากรูปที่ 2 จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์มีการเจริญเติบโตมาโดยตลอด โดยเฉพาะกลุ่มงานสร้างสรรค์และออกแบบ ที่มีมูลค่าเพิ่มเป็นสัดส่วนมากที่สุดในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั้งหมดในทุกช่วงเวลา ส่วนการจ้างงานพบว่าในปี พ.ศ. 2550 เกิดการสร้างตำแหน่งงานแก่คนทำงานทั้งหมดประมาณ 2.02 ล้านคน โดยกลุ่มที่มีจำนวนคนทำงานมากที่สุด คือ กลุ่มงานสร้างสรรค์และออกแบบ จำนวน 1.50 ล้านคน รองลงมา ได้แก่ กลุ่มมรดกทางวัฒนธรรม กลุ่มสื่อ และกลุ่มศิลปะ โดยมีจำนวน 0.32 , 0.13 และ 0.08 ล้านคน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ตัวเลขจำนวนคนทำงานเหล่านี้น่าจะต่ำกว่าความเป็นจริงเพราะลักษณะงานหลายกลุ่มเป็นการทำงานตามชิ้นงาน คนทำงานจึงอาจจะไม่ได้อยู่ในระบบ และไม่ถูกนับรวมในตัวเลขสถิติของการจ้างงาน

จากการศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาชุมชน ทั้งการเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง คือ กรณีศึกษาในชุมชนตลาดน้ำอัมพวา และการเอาสินค้าเป็นตัวตั้ง คือ กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิเจ้าพระยาอภัยภูเบศร พบว่าความสำเร็จนั้นอยู่ที่การมีส่วนร่วม และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของชุมชน เมื่อคนในชุมชนมีความเข้าใจทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ก็สามารถดึงเอาจุดเด่นของชุมชนมาเป็นเอกลักษณ์ในการสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์และบริการสร้างสรรค์ได้ รวมไปถึงปัจจัยสนับสนุนด้านมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ การสร้างเครือข่ายชุมชนและพันธมิตร ทั้งนี้คนในท้องถิ่นได้ให้สัมภาษณ์ว่า หากมีงานทำที่บ้านเกิด ก็จะไม่อพยพไปหางานทำในเมืองใหญ่ จึงแสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์สามารถพัฒนาชุมชนไทย และช่วยสร้างความเข้มแข็งให้สังคมไทยได้

ส่วนที่ 2 : การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เป็นการศึกษาภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยกล่าวถึงการพัฒนาวิสาหกิจในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทยในระดับภายในประเทศ และการค้าระหว่างประเทศของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ รวมถึงความสามารถในการส่งออกสินค้าและบริการสร้างสรรค์ของไทยในระดับระหว่างประเทศ โดยการเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียน

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศนั้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทยในภาพรวม เพราะสามารถเป็นทั้งผู้สร้างสรรค์โดยตรงในขั้นตอนการออกแบบ (เช่น นักประพันธ์ งานออกแบบ แฟชั่น ซอฟต์แวร์ เป็นต้น) ผู้สนับสนุนการผลิตในสายการผลิตขนาดใหญ่ (เช่น การผลิตหนังหรือเพลง) และผู้นำความรู้เดิมไปสร้างประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ (เช่น ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้านอาหาร การแพทย์แผนไทย) และยังสามารถเป็นผู้ที่มีบทบาทใดบทบาทหนึ่ง หรือทั้ง 3 บทบาทได้ในคราวเดียวกัน แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่พบส่วนใหญ่ คือ เรื่องของการนำความคิดสร้างสรรค์ ทั้งจากองค์ความรู้เดิมหรือองค์ความรู้ใหม่ ไปผลิตสินค้า/บริการออกสู่ตลาด การแสวงหาโอกาสในเชิงพาณิชย์ การขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการขาดประสิทธิภาพการผลิต เมื่อเทียบกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ โดยผู้ประกอบการเห็นว่า แรงจูงใจทางอ้อม เช่น การลดหย่อนภาษี และการช่วยเหลือเชิงเทคนิค เป็นมาตรการสำคัญที่ภาครัฐสามารถเข้ามาช่วยเหลือ ส่วนด้านการจ้างแรงงานนั้น ขณะนี้ภาคอุตสาหกรรมไทยกำลังขาดแคลน “แรงงานที่มีทักษะในระดับกลาง” โดยเฉพาะบัณฑิตที่จบจากสาขาอาชีวศึกษา เนื่องจากปัจจุบันมีผู้เข้าเรียนสาขานี้เพียงไม่ถึงร้อยละ 40 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดในประเทศ ส่วนบุคลากรที่จบจากระดับอุดมศึกษานั้นยังไม่มีปัญหาขาดแคลนมากนัก ผู้ที่จบการศึกษาส่วนใหญ่มักจะมาจากสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งมีอยู่จำนวนมากและล้นตลาด ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นที่ต้องการกลับขาดแคลนอย่างรุนแรง

ส่วนการศึกษาเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการค้าสินค้าและบริการจากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไทยในเวทีการค้าระหว่างประเทศ โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์และการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ตามแบบ UNESCO พบว่า สินค้าและบริการจากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ส่งผลทางบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มงานสื่อสิ่งพิมพ์ และกลุ่มการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม และเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศไทยยังได้เปรียบในกลุ่มการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและกลุ่มสื่อสมัยใหม่ ซึ่งไทยจะได้ประโยชน์จากการส่งออกสินค้าทั้งสองกลุ่มนี้ โดยมีประเทศนำเข้าที่สำคัญ คือ ฟิลิปปินส์และสิงคโปร์ และมีคู่แข่งที่สำคัญคือ อินโดนีเซีย ในขณะที่สินค้ากลุ่มงานศิลปะ กลุ่มงานศิลปะการแสดง และกลุ่มการออกแบบ ประเทศไทยไม่ได้มีศักยภาพสูงมากนัก แต่เป็นอุตสาหกรรมที่ตลาดอาเซียนต้องการเป็นอย่างมาก ไทยจึงต้องปรับกลยุทธ์และพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตสินค้ากลุ่มนี้ เพื่อรองรับการเปิดตลาดในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคตอันใกล้

ส่วนที่ 3 : โครงสร้างพื้นฐานสำหรับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การศึกษาส่วนนี้อธิบายถึงปัจจัย ความพร้อมของประเทศไทยในการก้าวสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ จึงมีประเด็นที่ควรทำการศึกษา คือ การคุ้มครองและการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาเชิงพาณิชย์ รวมถึงหน่วยงานที่จะช่วยทำหน้าที่เป็นผู้จัดการทรัพย์สินทางปัญญาแก่ผู้สร้างสรรค์หรือผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษาของประเทศไทย ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานอีกประการหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่มีมูลค่ามากขึ้น

การศึกษาเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับทรัพย์สินทางปัญญา พบว่าการนำวงจรของทรัพย์สินทางปัญญาอันประกอบไปด้วยการสร้างสรรค การคุ้มครอง การนำออกหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และการบังคับสิทธิออกหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ (Commercialization) เป็นโจทย์ที่สร้างความหนักใจในการขับเคลื่อนวงจรทรัพย์สินทางปัญญาโดยรวมทั้งหมด (ดังที่ได้กล่าวแล้วในส่วนของปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์) และหากไม่ประสบความสำเร็จก็จะทำให้ความคิดสร้างสรรค์จำนวนมากไม่ถูกนำไปต่อยอดทางธุรกิจ ดังนั้นงานศึกษาวิจัยในส่วนนี้จึงเป็นการนำเสนอทางออกโดยแนะนำบทบาทของหน่วยงานที่จะเป็น “ผู้จัดการทรัพย์สินทางปัญญา” (IP Manager) ที่จะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของวงจรทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบของ Technology Licensing Office (TLO) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการช่วยประสานงานหรือเรียกง่าย ๆ ว่าเป็น “คนจับคู่” ระหว่างนักวิจัย/ผู้คิดค้น ซึ่งอาจอยู่ในสถาบันการศึกษา กับนักลงทุนหรือนักธุรกิจ หรือระหว่างผู้คิดค้น ผู้สร้างสรรค์งาน กับผู้ต้องการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ เช่น งานออกแบบ

ส่วนการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่ากระบวนการเรียนการสอนในแบบที่ช่วยสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1. เป็นการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน 2. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง 3. ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมกระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่การเรียนรู้ตามคำสั่ง และ 4. มีสิ่งใหม่เกิดขึ้นจากการเรียน อาจจะเป็นทักษะใหม่ ความรู้ใหม่ หรือความเข้าใจใหม่ โดยมีแนวคิดสำคัญ คือ การมีเสรีภาพทางความคิดของผู้เรียน และเป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ปัจจุบันสิ่งที่ภาคการศึกษาและภาคธุรกิจของประเทศไทยกังวลก็คือ ความไม่สอดคล้องกันระหว่างความต้องการกำลังคน (demand for labor) และการผลิตกำลังคน (supply of labor) ของประเทศ ซึ่งเกิดขึ้นในหลายสาขาวิชา อาทิ สาขาคอมพิวเตอร์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และหลายระดับ เช่น ระหว่างอาชีวศึกษาสายช่าง หรือเกษตรกรรมกับสายพาณิชยกรรม เนื่องจากการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในเชิงการจัดตั้งสาขาหรือวิทยาเขต ทำให้มีการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาที่ซ้ำกันออกมามากเกินไป และยังมี ความไม่สอดคล้องกันด้านคุณภาพ คือ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการได้ จากสถานการณ์นี้ได้นำมาสู่ข้อเสนอแนะที่ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เพื่อตอบสนองต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้น ไม่สามารถกระทำได้จากภาคการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว การเน้นพัฒนาในตลาดแรงงานจากการฝึกอบรมฝีมือแรงงานในระหว่างทำงาน (On-the-Job Training) ก็มีบทบาทสำคัญในการต่อยอดองค์ความรู้ของทรัพยากรบุคคลที่ได้รับจากสถาบันการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ รัฐและเอกชนจำเป็นต้องร่วมมือกันในการออกแบบหลักสูตร และให้ใบรับรองที่รับประกันจากภาคอุตสาหกรรมนั้นๆ ในขณะเดียวกันก็ต้องผลักดันนโยบายเพื่อสนับสนุน “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Life-Long Learning) ให้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

ส่วนที่ 4: การสร้างความมุ่งมั่น และพลังขับเคลื่อนในเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ก็ต้องการบุคลากรที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน จึงจำเป็นที่องค์กรต้องเรียนรู้และพัฒนากลยุทธ์การสร้างและพัฒนาความมุ่งมั่น และพลังขับเคลื่อนให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังระดับสังคมและระดับประเทศได้ การศึกษาในส่วนนี้พบว่าความต้องการหลัก 5 ประการ ที่บุคลากรยินดีจะได้รับเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนในการสร้างพลังและความมุ่งมั่นในการทำงาน ได้แก่ ความต้องการได้รับการยอมรับและให้เกียรติ ความต้องการเรียนรู้และเติบโต ความต้องการความรู้สึก “เป็นคนใน” คือ การมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มที่ ความต้องการทำงานที่มีคุณค่าและความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของทีมที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้นำและองค์กรที่ดีจะต้องสามารถเติมเต็มความต้องการเหล่านี้ได้อย่างต่อเนื่อง เพราะความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนนี้แม้จะสามารถสร้างขึ้นได้ แต่ก็ไม่ได้คงอยู่อย่างถาวร หากมีปัจจัยอื่นๆ มากระทบ หรือหากความต้องการส่วนบุคคลในด้านต่างๆ ไม่ได้รับการตอบสนอง ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนนี้ก็อาจลดระดับลงได้

ภาพของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มองผ่านแนวคิดด้านต่างๆ ข้างต้น คงพอจะสะท้อนให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น ว่า จากนี้ไปประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างไร และไทยมีปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนามากน้อยเพียงใด คนไทยทุกคนล้วนสามารถเป็นฟันเฟืองเล็กๆ ในเครื่องยนต์ที่เรียกว่า “ระบบเศรษฐกิจ” และช่วยกันขับเคลื่อนตรา “ประเทศไทย” ในเวทีโลก ทำให้โลกรู้ว่าคนไทย “คิดเองได้ ทำได้จริง”

...เศรษฐกิจสร้างสรรค์ จึงจะเป็น ‘ฝัน’ ที่ไม่ไกลเกินเอื้อม

ความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ

ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ITD จึงได้ร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เพื่อสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วนวิชาการ รวมทั้งยังเป็นการแสวงหาทุน และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกด้วย ซึ่งในปีที่ผ่านมา ITD มีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

องค์กรในประเทศ

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (TICA) กระทรวงการต่างประเทศ
- ธนาคารแห่งประเทศไทย
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
- คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (สรท.)
- สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (NEDA)
- สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (GSEI)
- วิทยาลัยการอาชีวชนวมินทรราชินีแม่ฮ่องสอน
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย
- วิทยาลัยการอาชีพแม่สอด
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา
- วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต
- หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ และเครือมติชน
- สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า จังหวัดปราจีนบุรี
- สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า จังหวัดสระแก้ว
- สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า จังหวัดนครนายก

- สำนักตรวจสอบธุรกิจหอการค้า จังหวัดระนอง
- ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดระนอง
- เครือข่ายจุฬานานาชาติ (Chula Global Network)
- สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (Mekong Institute: MI)
- Standard Chartered Bank (Thai) Public Company Limited
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ (ISIS)
- สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติเชียงใหม่
- หอการค้าแห่งประเทศไทย
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- มูลนิธิสถาบันการต่างประเทศสราญรมย์

องค์กรระหว่างประเทศ

- ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB)
- องค์การการค้าโลก (WTO)
- องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO)
- ศูนย์พาณิชย์กรรมระหว่างประเทศ (ITC)
- สำนักงานคณะผู้แทนคณะกรรมการมาธิการยุโรปประจำประเทศไทย
- ที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD)
- สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)
- APEC Economic Integration Program (APEC-EIP)
- Canadian International Development Agency (CIDA)
- Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)

- คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (UNESCAP)
- United Nations Institute for Training and Research (UNITAR)
- International Center for Trade and Sustainable Development (ICTSD)
- Association of Development Financing Institutions in Asia and Pacific (ADFIAP) ประเทศฟิลิปปินส์
- National Economic Research Institute ของประเทศสปป.ลาว
- Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS)
- International Development Research Centre (IDRC)
- International Development Economic Associates (IDEAs)
- Indian Institute of Foreign Trade (IIFT)
- Institute for Agriculture and Trade Policy (IATP)
- Entrepreneurship Development Institute of India (EDI)
- Centre for Economic Policy Research (CEPR)
- กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)
- The Asian WTO Research Network (Thailand)
- Southeast Asia Regional Centre (SEA START)
- Foreign Trade University (FTU)
- South East Asia Trade Policy Training Network (SEATRANET)

รายงานการเงิน

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา
(องค์การมหาชน)

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ คณะกรรมการบริหาร

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2553 และ 2552 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน และงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) ซึ่งผู้บริหารของกิจการเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลในงบการเงินเหล่านี้ ส่วนข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าวจากผลการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งกำหนดให้ข้าพเจ้าต้องวางแผนและปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่างบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการทดสอบหลักฐานประกอบรายการทั้งที่เป็นจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน การประเมินความเหมาะสมของหลักการบัญชีที่กิจการใช้และประมาณการเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้จัดทำขึ้น ตลอดจนการประเมินถึงความเหมาะสมของการแสดงรายการที่นำเสนอในงบการเงินโดยรวม ข้าพเจ้าเชื่อว่าการตรวจสอบดังกล่าวให้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2553 และ 2552 ผลการดำเนินงานและงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(นายพจน์ อัครสันติชัย)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ทะเบียนเลขที่ 4891

บริษัท สอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด

กรุงเทพมหานคร

วันที่ 18 มีนาคม 2554

2011/177/9393

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2553 และ 2552

	สินทรัพย์	หมายเหตุ	บาท	
			2553	2552
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2.4, 3		72,272,373.41	29,660,402.21
เงินลงทุนระยะสั้น	4		167,579.38	33,583,143.97
ลูกหนี้	5		129,413.91	2,429,506.82
รายได้ค้างรับ	7		334,663.21	2,417,686.00
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	8		338,193.56	239,155.56
วัสดุคงเหลือ	2.2, 6		634,113.94	636,490.64
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	9		74,480.83	82,200.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน			73,950,818.24	69,048,585.20
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน				
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	2.3, 10		10,537,697.79	18,450,003.98
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	11		2,130,702.46	1,337,721.77
เงินประกันสัญญาเช่าและบริการ	12		-	1,381,754.52
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			12,668,400.25	21,169,480.27
รวมสินทรัพย์			86,619,218.49	90,218,065.47

(นายวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์)

ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)
งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2553 และ 2552

		บาท	
		2553	2552
<u>หนี้สินและส่วนของทุน</u>			
หนี้สินหมุนเวียน			
เช็คส่งจ่ายที่ผู้รับยังไม่ขึ้นเงิน		1,052,577.59	286,712.72
เจ้าหนี้	13	11,823.50	206,367.55
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	14	575,362.66	956,936.67
เงินรับฝาก	15	-	243,749.03
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	16	453,191.01	764,444.67
รวมหนี้สินหมุนเวียน		2,092,954.76	2,458,210.64
รวมหนี้สิน		2,092,954.76	2,458,210.64
สินทรัพย์สุทธิ		84,526,263.73	87,759,854.83
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนของทุน ประกอบด้วย			
ทุนประเดิม	17	35,070,700.00	35,070,700.00
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสมยกมา	18	52,689,154.83	42,989,488.62
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิงวดปัจจุบัน	18	(3,233,591.10)	9,699,666.21
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนของทุน		84,526,263.73	87,759,854.83 ✓

(นายวิระศักดิ์ ไควสุรัตน์)

ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2553 และ 2552

หมายเหตุ	บาท	
	2553	2552
รายได้จากการดำเนินงาน		
รายได้เงินสนับสนุนจากรัฐบาล	19 42,323,200.00	42,266,800.00
รายได้เงินสนับสนุนเพื่อจัดกิจกรรม	8,263,249.21	11,811,485.73
รายได้ดอกเบี้ยรับ	392,439.93	977,481.03
รายได้อื่น	857,085.67	178,048.03
รวมรายได้	51,835,974.81	55,233,814.79
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		
ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	20 13,228,209.45	13,154,179.88
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	21 38,911,479.21	30,296,681.81
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	22 2,929,877.25	2,083,286.89
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	55,069,565.91	45,534,148.58
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	(3,233,591.10)	9,699,666.21

(นายวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์)

ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)

ชั้น 8 อาคารกรณิมหาวิทยาลัย อ.พญาไท กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0-2216-1894-7 โทรสาร 0-2216-1898-9

www.itd.or.th